

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска“. — З Русланових посьмінь М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповістє
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesеня по 30 сот. від стрічки

„Воскресенія день, просвітїмся людіє!“

(+) По всій нашій землі, де лише гомо-
нить руске слово, навіть поза Атлантичским
океаном, у новім сьвітї, лунає радісна пісня,
що голосить вірним сьвітлий празник роковий
Воскресеня Христового, памятну подію для
всього мира, а з нею також побіду житя над
смертю, правди над неправдою.

Коли в веселим гомоном дзвонів несе
ся по всім усюдам воскресна пісня, стає пе-
ред нашою увагою та памятна подія, що дала
спасенє всему людству і для нашого народа
святає надія, що й він по віковім занепаді і
мертвотї воскресне до нового житя і красної
будучини.

Однак щоби ся надія, так горячо вижи-
дана всіми щирими приятелями нашого на-
роду, могла здійснитя ся, щоби наш нарід
справді міг двигнути ся з занепаду, занедба-
ня, темноти та всяких злиднів до нового, ліп-
шого житя, щоби міг заняти становище по-
руч інших осьвітєних народів і стати справ-
ді культурним, повинні ми з нагоди сьвітлого
празника Воскресеня Христового зріло і гли-
боко та поважно призадумати ся над нашим
сучасним положенєм і висувати із сего на-
лежні послїдовности.

Роздумуючи над зельною тайною Хри-
стових страстей, над хрестною смертю боже-
ственного Спасителя і славним Ёго воскрес-
ненєм насуває невичерпанє жерело поуки для
нашого народу і всіх ёго верств суспільних,
невичерпанє богатство животворних і уздо-
ровляючих гадок, котрі можуть нам вказати
основи і підвалини до наших народних відро-
дєнь, до нашої народної обнови, до народного
воскресеня.

Сї гадки повинні всіх щирих приятелів
народа тай усю нашу суспільність натхнути
тим благородним огнем, тою спасенною рев-
ністю, щоби діло спасеня нашого народа,
ёго відродєня, ёго подвигненя повести Христо-

вим шляхом, котрий єдино може нас довести
до бажаної мети.

Наш нарід має Богом єму дані всякі за-
датки до найкрасшого розвитку, а бачимо
богато благородних починів і поривів, щоби
ёго до сеї мети довести. Однак мимо тих
благородних починів і поривів, мимо всяких
змагань і певного поступу проявляє ся опісля
чераз занепад, а нова хуртовина, що надтягне
понад нашим народом, зруйнує нераз вложєну
в народну роботу велику працю і доводить
нашу суспільність до зневіри і сумніїв.

Коли поглянемо позад себе на віковий
розвиток нашого народа, то побачимо, що
часто після значного підєму і поступу слїду-
вав страшний занепад так, що здавало ся —
наспіла вже крайня година. Мимо того нарід
наш жив і живе при всіх злиднях і неваго-
динах, а се є доказом ёго немирничї сили,
що тліє ненастанно живучою, нагасаємою
іскрою в сердцах народа. Колиж приглянемо
ся ближше причинам сего кождочасного пада-
ня, коли зведемо щирий обрахунок нашого
народного сумліня, то певниємо ся, що су-
спільність наша не йшла правим шляхом, що
наша народна робота не була основана на до-
брих і певних підвалинах, що великі, основні
хиби доводили до сего занепаду.

А коли і нинї оглянемо змаганя нашого
народу і ёго провідників, коли побачимо ті
страшні втрати нашого народного капіталу
житєвого, а мимо того безуспішність і без-
плодність наших змагань і зусиль, то причи-
ни всего того у великій мірі треба глядіти в
нас самих, в нашій суспільності, в невідпо-
відних середниках, якими бажавмо осягнути
нашу народну мету.

Розглянемо ся хоч би лише в останних
подїях, в поступках нашої молодєжи, сеї бу-
дучини народу, і задаймо питанє нашому на-
родному сумліню, чи сї поступки були такі,
щоби могли привести добро і славу сїй моло-
дєжи, добро і славу народови і ёго будучинї?
Розслїдїм в сей великий тиждєнь під впливом
великої тайни Христових страстей і хрестної

смерти Спасителя, чи все те, що діяло ся не-
тільки давнїше, але й в останних часах від-
повідало головним основам християнської ві-
ри і науки?

Молодїж можна очевидно оправдувати
до певної міри яко недосвідну, незрілу,
привичаєну все робити під впливом молоде-
чого пориву, однак за ті промахи одвічають
передовсім старші, що є провідниками і на-
ставниками молодєжи, або накидають ся не-
покликані на ёї провідників і менторів! Чи ж
накликванє до ненависти і пімсти, розбурху-
ванє найнижших, нелюдских, але справді
звірских пристрастей може остояти ся су-
проти величї науки божественного Спасите-
ля, що страдав так страшно за спасенє лю-
дства і прощав своїм людим розпнатєлям?
Чи можна повірити заповєням всіх тих про-
водирів покликаних і непокликаних нашої
молодєжи, що они люблять свій нарід, що
бажають ёго відродєня, ёго підєму, ёго куль-
турности, а проповідують злість, ненависть і
пімсту, неначе найлютїші варвари?

Нї! не може бути правдою, щоби сї
могли любити свій нарід, що забувають на
основну заповідь любови ближнього, проти
котрого проповідують ненависть і пімсту! Се
новітні погани, що носять лише імена хри-
стиянські, а погружені зовсім в засліпленю,
темнотї і ненависти, якою визначав ся по-
ганський мир в часї найбільшого сегоо запе-
паду морального і суспільного. Така наука
непокликаних проводирів молодєжи може ви-
дати лише гіркї плоди, може змарнувати на-
шу народну будучину, надїю нашого народу,
ёго молодїж, котрої здичілість доведе до по-
вного занепаду нашого народу.

Лише велична тайна Христових страстей
і хрестної смерти божественного Спасителя,
що научав любити ворогів, прощати ненави-
дчим нас, вказує нам справдєшний, правий
шлях, до наших народних відродєнь, яким мо-
жемо дійти до бажаної мети народної, а сим
шляхом є Христова ідея.

Наколи кождий наш почин буде впли-

вати з поуки загального добра, в імя Христо-
вої любови, наколи будемо перенятї крїпкою
вірою, тоді можемо мати певну надїю на
успїх наших народних змагань. Посїв ненави-
сти, пімсти і злости принесе лашє здичілість
єуспільности і упадок ёї в пропасть погань-
ства.

Сьвітле Воскресенє дає нам сїю надїю,
що праця піднята в імя Христове, в імя лю-
бови ближнього доведе до ціли при всіх не-
взгодинах і злиднях політичних і суспільних
і тому з сєю надїєю і вірою в Божу справе-
дливність витаємо всіх наших земляків раді-
сною піснею: Христос воскресє!

„Руске питанє в Австрії“

написав

радник Двора Олександр Барвінський.

(„Deutsches Volksblatt“ з 28. марця 1912 і
„Bukowinaer Post“ з 31. марця 1912. р.)

Справа нашого питаня, хоть як для нас
самих тай наших сусідів Поляків ясна, являє
ся для подальших народностей, як хотяби
австрійских Нїмців, ще доси не вясненою.

Наші представники в відєнськїм парла-
ментї звертають на се замало уваги... більша
часть з них будто не в силї в причин чисто
формальних забирати в тих справах глас
у поважнїших німецьких часописях (за слабе
опанованє німецької мови) — будто заускає-
ть ся у многї дрібницї, які не кочєе потре-
бують аж посольської поваги (промова посла
Цегельского на похоронї Чорній повна неста-
ми і нетакту!) а тимчасом живїші одиниці в
ворожого нам табору в родї Куриловича і
Маркова розбивають ся по редакцїях німець-
ких, чєских і т. д. дневників, кидають з них
найнеможливїші брєхні і пасквілі на наш
нарід і все, що нам дороге і любє, та є певні,
що з української сторони ніхто їх опїяні не
опрокине і сьвіт їм повірить! Оттак і переїхав
ся якийсь незвїсний „історик“, „лінгвіст“,

Як Шевченко глядав у Львові роботи?

Був концерт в честь Шевченка, по кон-
цертї комерс в честь співаків і промовця, а
по комерсї всі пішли спати, повні гарних вра-
жєнь, пива, вина і т. п.

Голова партї, пан посол Л., клав ся спа-
ти. Нїм ще поклав ся, глянув на бюст Шєв-
ченка, що стояв у сумерках сусідної комнати
в кутї під комнатною пальмою і здавало ся
єму, що поєт рушив ся. Коли по хвилині гля-
нув знову, побачив ще більше диво: посту-
мент, на котрїм стояв бюст, був одягнений в
довгий кожух, а за хвилину уже цілий Шєв-
ченко вийшов з кута, зняв кучму і про-
мовив:

— Добрий вечір, пане послє!
— Доброго здоровля, пане Тарасе! Ой,
якже ви мене налякали!
— Не бійте ся, добродїю! Сїдайте, пого-
воримо. Я до вас з просьбою.
— З якою?
— Знаєте, добродїю, надоїло менї, стоя-
ти тут у вас роками в кутку, — дайте менї
ку р оботу!

— Яку-ж я вам роботу дам?
— Возьміть мене до редакції „Дїла“,
все таки на щось здам ся.

— Ані гадки, пане Тарасе! Одно те, що
там повно поєтїв, хоч і віршїв уже не пи-
шуть, не допусять вас із зависти; другє: у
видавничїй спілці є сьвященники, а ви автор
„Марїї“ — не треба вам казати. А я тепєр зі
св. Юром у згодї. А там крылошанин Коби-
лянський такого на вас понаписував, що Го-
спода! Трєте, народний комітет не згодить ся,
бо ви не є членом національно-демократи-
чної партїї і християнські суспільники рекла-
мують вас для себе. Четверте: не знати, чи
ви опозиціонїст, бо ви писали утопїї на те-
му, щоб усі Славяни стали рідними братами,
на тему братаня в Ляхами і т. п. Мій проти-
вник, Будзиновський, просто зїв би мене, ко-
либ я вас прийняв до партїї, і до редакції.

— Ну, а послом не міг би я бути?
— Годї, бо ви ані доктор, ані Австрїєць,
анї податку не платите. Врєштї жадєн наш
посол не уступив би вам місця, хибя може
посол К., що понаходив у ваших поезїях
вплив Міцкевича і немало на тїм зискав, от-
же може вступив би ся вам з вдячности. Він
уже кільканадцять літ все однаково величає
вас по всіх академіях і концертах, то може

згодив би ся. Він і сегодня величає вас Про-
метеем.

— Треба з ним поговорити, се якийсь
добрий чоловік. Так ви не маєте нічого для
мене?

— Сам не знаю, що таке для вас при-
думати? Можеб ви намалювали портрет се-
кретаря „Народного комітету“, бо він у нас
дуже заслужений, денї і ніч працює для на-
роду... Дещо заробите...

Пан посол, досить зажурений несподїва-
ною візитою, склонив голову і ждав на від-
повідь Тараса, але сей мовчав. По хвилині
посол глянув, але на фотелю не було вже ні-
кого, тільки у кутку на постументї стояв по-
єтїв бюст, так як перше.

— Що се таке? — воркнув пан посол,
протираючи очи; глянув ще раз на бюст і пі-
шов здивований у спальню. В него привиди
бувають часто.

Тимчасом пан профєсор і посол К. за-
дав ще своїм звичаєм фігу перед спанєм і
глубоко зітхав по тяжкій праці. Атже він се-
годня мав промову в честь Шєвченка!

Зітхає він, коли чує, хтось стукає у
дверї.

— Хто там?
— Тарас Шєвченко.

— Се не може бути!
— Я сам! Пустїть! Прийшов подякувати
вам за промову.

— Дивно! В таку пізну пору! Я тяжко
втомлений.

— Вибачайте, се мій денї і моя ніч; пу-
стїть, будьте ласкаві!

— Якжеж так, без візитної карточки,
без нічого, не заповівшись? Хибя ви не зна-
єте, хто я?

— Якжеж менї не знати? Знаю. Ажде
ви про мене стілько писали і говорили!

Пан профєсор відхилив осторожно дверї
— перед дверми стояв справді Тарас Шєв-
ченко.

— Прошу! Сїдайте! Що привело вас
до мене?

— Роботи шукаю, добродїю, — відповів
Тарас, сїдаючи. — Надоїло стояти по кутках
хати без діла.

— Якуж-би я вам роботу міг найти?

— Казали менї, що ви віддалиб менї
свій посольський мандат? — ви один, а біль-
ше ніхто.

— Я?! мав би мандат віддати?! Сєж
як?

— Ну, так, зовсім звичайно, ви зрікаєте
ся в мою користь і я кандидую.

В. Адамський Дивани. — Портїєри. — Фїранки. — Стори. — Волпе femme. — Матерїї мебльовї.
Львів, Жотель Жоржа Цїни зниженї.

„етнограф“, „теолог“ і проче і проче, одним словом „енциклопедист“ наймерзнішими брехнями і клеветами по наших розвитку, нашій культурі, нашій мові, нашій назві, по всьм і по всьм і „ликуван“, що слово его остане „евангелієм“ і ніхто не спроможе ся ему відповісти!

Часопись, котра сей пасквіль москвофіла помістила — се одна з поважніших часописий. Редакція часописи „Deutsches Volksblatt“ заявила навіть льояльно, що отвирас свої стовпці ще й для інших поваг в тім згляді, щоби справу остаточно вяснити, та справа якось застрягла як камінь у воду і дальших вяснень не було. Аж на щастє знайшов ся чоловік, котрий таки справді пильно стежить за всіма справами, що доторкають нас не лише в Галичині, але й в цілій Австрії та й за границею. Впов радник Двора Барвіньскій заговорив першай в тій справі, та дав таку рішучу відправу невідданому пасквільантові, що й на довгі часи відхоце ся ему забирати голос в невоїх справах, та робити „опівію“ перед европейским світом. Відправу радника Барвіньского поміщену в „Deutsches Volksblatt“ повторили й інші німецькі часописи і то не лиш віденські, але і буковинські (Bukowinaer Post“ з 31. марця), теж годять ся і нашим читачам подати переклад сеї статі, котра так само й у нас для неодного нерішеного і неосвідомленого ще Русина може мати таке саме або й більше значінє, як для віденського або буковинського Німця.

Хотій руске питанє — пише радник Барвіньскій — було уже не раз і не два обговорюване в ріжних розправах, брошурах, часописях як краєвих так і заграничних, все таки є оно особливо для західних Австрійців ще не вяснене, а то: по части з причини занадто великого віддаленя Галичини й Буковини від згаданих країв, по части із своєрідних причин історичних, етнографічних, національно-політичних та язовикових відносин, які для чужинців є або мало приступні, або зовсім незнані. Се питанє будьто виходило на денну чергу, будьто сходило, відповідно до того, як вимагало сего політичне положенє, ба й загранична політика. Та на жаль ще ніхто до тепер не забрав ся до сего, щоби ся справу основно і правдиво вяснити. Та тепер, коли Австро-угорска держава в інтересі свого естования та своєї могучости змушена таки стреміти до полагоди внутрішних неспокоїв, повинно і з природи річи вийти також й руске питанє на денну чергу, та бути корисно й дефінітивно полагоджене, коли хочемо, щоби в найбільшій коронній краю нашої держави таки остаточно запанував спокій і порядок! Від колж Австро-угорска монархія прилучила Босню і Герцоговину і вій-

шла тим самим в склад держав балканських, стала для неї як у вні, так і в заграничній політиці полагода спору межі Поляками а Русинами в Галичині, а Русинами і Румунами на Буковині, одною з найповажніших точок в обсягу ділань, бо тим самим зискала би на своїм сході могутчу силу й підпору для себе, а в розв'язці орієнтального питання мала би руки розв'язані.

Коли справа так має ся, то і обов'язком кожного щирого горожанина є, якої нації він би і не був — питанє руске основно перестудіювати і по зможі радою і ділом до розв'язки сего питання приложити руку. З тої самої рації і я забираю голос, щоби питанє се, поставлене в „Deutsches Volksblatt“ ч. 8.313 з дня 24. лютого до загальної розправи, вяснити і справу сю представлену вже з русофільської сторони в хибнім світлі, вказати правдиво й щиро!

Річ природна, що за далеко би се мене завело, колиб я хотів основно і точно представити руску справу з історичного, етнографічного, язовикового, релігійного, народно-політичного і культурного огляду. Я обмежу ся отже лише на справи найважніші і то такі, що вже доконче вимагають вясненя руского питання в Австрії.

Русини творять самостійне, що до величини друге славянське племя, числом понад тридцять мільонів, що заселює цілу східну Галичину аж по ріку Попрад і півніжє Татр, північно-східну Буковину і північно-східну Угорщину, а також і полуднево-західну часть Росії. Мова сего племена є по мимо діалектичних ріжниць одноцільна, а перші европейскі поваги як фільологічні, так і історичні, ба навіть й петербурска Академія Наук признали її самостійною та окремішною від польської, так і російської мови. Як в Галичині, так і на Буковині, де та мова може свобіднійше розвивати ся як в Росії, осягнула она належне їй місце й повагу не лише в письменстві, але також як в вишній так і в нижній науці шкільній, а в кінці й в прилюднім житю.

А що переважне число того племена заселює полуднево-західну часть Росії, то значить Україну, де також треба глядати й початку як рускої мови, так і культури, переняла ся мова зовсім природно назву українська, а все племя назвало ся Українцями. Там то саме в другій половині XVIII. столітя розвинула ся властива народна література в народній рускій або українській мові, та дала тим самим почин до найновішої доби рускої народної літератури, котрої розвиток знайшов відтак своє продовженє в Галичині і на Буковині.

Є се отже очевидно історичною неправдою, коли русофільскій автор у висше згада-

ній статі, уважає Українство найновішим плодом, що вийшов з польско-російської борби і ворожнї. Неправдою дальше є, наколи він уважає розвій самостійного руского (українського) письменства вислідом акції Поляків при помочи Австрії супротив Росії, неправдою є дальше, коли він впевняє (в що сам не вірить — прим. 4 кв), що посол Романчук в державній раді проголосив пораз першій в р. 1891 назву „Українци“, і що взагалі ніколи не було українського народу і в кінці непростимою неправдою є, коли він ще раз ті оклепані байки повторяє, що „Русинів властиво винайшов аж в році 1848 граф Стадіон“!

Та не буду тут наводити численних цитатів, щоби вказати сьмішність тих „аргументів“. Згадаю лише тут славного французкого інженера і географа Беарпана, котрий вже в році 1850 видав поважний твір: „Description d' Ukraine“, а дальше п. Енгля, котрий в збірці виданій в р. 1793 п. з. „Allgemeine Welthistorie“ в Галь напечатав окрема „Geschichte der Ukraine, und der ukrainischen Kosaken“! Назва Русини „Rutheni“ (в німецькій „Ruthenen“) приходить вже в літописях і в історичних памятиках в XII і XIII. вв. при першій назві: „Ruscia“, „Russia“, „Russi“. Але коли пізнійше з причини упадку руских удільних князівств назву: „Русь“, „русский“, (russisch) велике князівство московске собі присвоїло, князівство, яке повстало на області фінській, на далеком північнім сході наслідком колонізацій, стала прийматись на се місце назва „Україна“, котра означуючи зпершу лиш окраїні місцевини, з часом вже в віках XVII. і XVIII. обняла в свою область цілу нижню полудневу Росію, і за чого і населенці тої області, в протавствленю до властивого московского племена, звали ся Українцями!

В Австрії приходить вже після ревіндикації Галичини в урядовім уживаню за часів Йосифа II, та й пізнійше висше згадана назва як ось: „Ruthenische Nation“. „Ruthenische Sprache“, „Ruthenische Lehrkanzel“, „Ruthenische Geistlichkeit“ ітд., ітд. (порівнай: Continuatio edictorum et mandatorum universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae Leopoli 1788. sq), хотій в народній традиції також і в Галичині се чувство єдности з населенцями України жило і естувало, так що в національним відродженем рускої нації в Галичині зглядно в Австрії і в Росії, назва „Україна-Русь“ і „українсько-рускій“ в протиставленю до московского племена загально прийняла ся.

Рівнож тенденційним є представленє русофільским автором унії рускої Церкви, котра — після єго думки — знов вічим иншим не була, як польскою інтригою в діля з латинцями і польщеня Русинів. Руске племя

приняло християнство в Царгороді в часі около року 988, в хвилі отже, коли між Царгородом а Римом панувала повна єдність. Руска Церква була отже в першій часі свого естования католицкою і получена з Римом. Аж пізнійше наступав розділ східної Церкви і руска Церква підпала також схизмі Фотія (1054), але вже в XIII. а пізнійше в XV. столітю бачимо змаганя до злуки з Римом, аж вкінці дійсно така Унія наступила в Бересті в р. 1595, при задержаню церковних звичаїв і богослуженя церковного в славянській мові після грецкого обряду.

Клевети, які русофільскій автор кидає на блаж. памяти Кардинала Сембратовича, як також й на теперішого Митрополита Шептицького, будьто би они змагали до златинцєня унійської Церкви і до знесеня єї самостійности, як також і заповнюваня тогож автора, що питомці гр.-кат. духовної семінарії в Станіславові більше займають ся політикою, як релігією, мають своє жерело в тім, що як блаж. памяти Кардинал Сембратович, так і теперішній Епископат супрота схизматичких і русофільских агітацій, котрих жерела треба глядати в самій Росії, рішучо виступають і строго уважають, щоби застримати чистоту гр.-катол. унійської Церкви!

І мимо невідрадних відносин находить ся самостійний розвій руского народу як в Росії, так також і в Австрії в повнім бігу, бож прецінь Русина ні Москалями, не хотять стати — ні не дадуть ся спольщити, але хотять полишити ся саме тим, чим властиво є і свою народність, мову і літературу розвивати зовсім свобідно. І народність, котра мимо довговікових неприязних відносин таки не лише не згнула, але навпаки в останніх десятилітях таки видала докази своєї неспожитої живненности, мусить бути признаною яко важний чинник в розвою Австро-угорської держави!

І лише цілковито рівноправність може доперва розв'язати руске питанє, і лиш тоді можуть наступити цілковито спокійні відносини між Поляками і Русинами, котрі так доконче потрібні до користного і успішного розвою Галичини.

Руске питанє, а властиво питанє відносин межі Поляками а Русинами є тепер як в Галичині так і в Австрії на денній черзі. Ще перед 30 роками сказав ось що „Dziennik Poznański“ своїм братам-Полякам в Галичині:

„Русь не кінчать ся на галицькій границі і коли Русь яко така знов піддвигне ся, то привнесе се користь не лише самим Русинам, але взагалі національній рівноправності і свободі. А коли Русь яко така не буде могла чи мала утримати ся, то певно не стане ся она

— Ніколи в світлі, добродію! Я вас дуже шаную, але — вибачайте — мені здаєть ся, що ви не є доволі праготовлені, щоби бути послом. Я ще з гімназії приготовляв ся до того.

— Адже ви мене сьогодні на концерті назвали Прометеем!

— Ну, се инше діло! Але деж вам послом бути? Тай на що вам се здаєть ся? Пишіть вірші — тай годі! Адже ви не знаєте говорити по німецьки!

— Се правда! Шкода! Ну! а коли б так ви мене зробили своїм доцентом?

— Без докторату! без іспитів! без диссертаций! Помилуйте, добродію, сеж у нас таке не буває...

— Ну, то хоч дозвольте мені, щоби я оден курс читав про свої власні поезії. Ви і так тепер не вчите.

— Алеж добродію, ли не маєте до сего потрібної кваліфікації! — розсердив ся вже пан професор.

— Вибачайте, але я гадаю, що вже що як що, а свої власні вірші чей я розумію?

— Ні, добродію, ви їх не розумієте! Говоріть, що хочете, — се не таке легке діло, як вам здаєть ся. Тут треба глибоких, довголітних студій, тут треба стілько попрацювати,

як я, щоби вас зрозуміти і показати, звідки, що і як? Ви читали мою працю про вплив Міцкевича на ваші поезії?

— Читав.

— Ну, і що скажете?

— Справді, треба довголітних студій, щоби щось таке написати!

— А я ж не казав вам?

— Отже я не розумію своїх власних поезій?

— Ні! — відповів професор твердо.

— Ну, а колиб я так у вас хотів іспит робити за учителя гімназії?

— Се можна! Здаєть перше іспит зрілости, потім запишете ся на університет на мої виклади і инші, потім я дам вам домашню задачу, далі...

— Сеж чи не за довго потягне ся?

— А так з десять літ.

— А чи не можнаб чого небудь без іспиту дістати?

— Не знаю; розвідайте у проф. Г.

Шевченко попрацав ся і вийшов. За дверми вже не було чути єго ходу, зник в одній хвилині; натомісь у вілії професора Г. щось несамовите стало ся з великим портретом Шевченка. Поет вийшов з рам і тихенько вступив у бібліотеку голосного ученого.

Професор порядкував ще якісь папери у себе на столі.

— Здорові були, пане Грушівскій!

— А ви хто такий? — спитав професор, поправляючи цвікер на носі.

— Адже я також Грушівскій, від коли мене так Конисьскій назвав. Шевченко, може чували?

— Тарас? Якже ні? Еге, еге, Тарас, просимо сідати! Чим же можу вам послужити, добродію?

— Можеб ви мені якої роботи написали, бо скучаю дуже. От у товаристві мого імени можеб найшла ся?

— Гм, еге, не знаю, може... Се ви як гадаєте? У секциях працювати?

— Нехай і в секциях, аби робота.

— Еге, еге; алеж ви, добродію, не є дійсним членом товариства ім. Шевченка!

— Ну, то зробіть мене! Аджеж товариство й називаєть ся моїм іменем.

— Гм, оно то так, але дійсним членом ви не можете бути.

— Якже то?

— Одно те, що ви не працювали науково і в моїх „Записках“ нічого не печатали; друге те, що вам би треба перше пристати до якої секції і тільки секція по роках мала

би згодитись на те, чи вас іменувати дійсним членом, чи ні. А колиб і секція згодилась, тоді ще я маю своє слово; мені йде о престиж товариства, тут і в Києві, — нам треба наукових сил, а не поетів. Таких, що пишуть студії про поетів, великих і малих, ми приймаємо з охотою, але самих поетів нам на що? Сеж баласт у науковім товаристві!.. Врешті і Гнатюк є тої самої гадки...

— Оң, як! — замітив Тарас смутно. — А всеж товариство названо мені в честь!

— Се инше діло! Товариство ім. Шевченка — се я, а ви тільки фірма. Еге!

— Шож мені діяти? — зажурился Тарас, встаючи. — Вибачайте, добродію, що забрав вам хвилину часу.

— Нічого не шкодить. Моє поважанє...

З тої ночі, як Шевченка оттак прийняли у Львові, на єго портретах і бюстах у правім кутку уст під вусом явила ся легенька глумлива усмішка. Ніхто би і не здогадав ся, звідки она взяла ся, а се єму по концерті так стало ся.

Що робимо нині вечером?

Часто чуємо в часі місяниць се питанє. Відповідь проста. Зкупити грамофон с вітрової марки ПИЩУЧИЙ АНГЕЛИК який перевищає що до якости всі інші подібні виробы. Шумні реклами конкурентних фірм завели вже неодного, бо дістав за дорогі гроші лихий товар.

Одинокий склад грамофонів і плит з пишучим ангеликом у

Йосифа Векслера

у Любові ул. Сикстуска ч. 2, ч. тел. 1560.

В Кракові, ул. Фльоріяньска ч. 25.

Філія в Кракові, ул. Гродзка 71.

Ті грамофони є примінені до новочасної техніки і всіх здобутків на тій області, про що кожний може пересвідчити ся. — Демонстрація без примусу купна. Цінники даром і franco. — Концертний грамофон разом з 5 платами с. є 10 знять коштує 50 К. Всякі плати, крім марки „Ангелик“ і „Зонофон“, купують по 2 К.

Переріпки патефонів на грамофон ангеликовий.

Польщю... Она згине раз на все для свободы і прилучить ся до Росії!

Ті знаменні слова познанської польської часописи не стратили ще й нині значіння!

Першим услівем мирного зближення є справедливність і безсторонність, котру Поляки повинні рускій народности заявляти! Доки такий зворот не наступить в польській прилюдній опінії, будуть всякі змаганя в справі порозуміння приймаєні лише з недовірчливою.

Висше згадана часопис познанська вказала вже перед літами Полякам, що становище їх в Галичині вкладає на них обовязок, все о два кроки поступити на перед, коли Русини хоть о крок поступлять. Час вже найвисший трактувати руску народність рівномірно з иншими народами, шанувати наші змаганя до ціли самостійного розвою, а не трактувати Русинів як лише сирій — етнічний матерьял!

З оглядом й на заграничне політичне значіння повинно правительство як австрійське так і угорське обминати всего, що би мало означати нехтованє і обмеженє рускої народности. А коли дійсно прийде до порозуміння народів в Австро-угорській державі, а тим самим і до рівноправности Русинів, то й з певностию (кінчать радник Барвіньський своєю знамениту статью) буде правительство всіх Русинів мати по своїй стороні, яко сильну і певну остю Австро-угорської держави!

4-ка.

„Визволенє народу зпід впливу Церкви і духовенства“.

I.

Такі брошури, як д. М. Лозинського про духовенство і національну культуру, що ми про неї вже раз писали, мали би свою вагу при розмові про різні напрями думок у суспільности, як би не те, що автор сам ослаблен своє писанє великою заціпльовистію, тенденційностию і навіть удаванєм мученика за ідеї, хоч его особистої недолі дійсно ніхто ніколи не бажав і не бажав.

Про такі справи першорядної ваги, як національна культура і культурний світогляд, не тільки можна, але й треба говорити, бо за ними побивають ся на наших очах люди на таких двох скрайніх становищах, як н. пр. ставіславівський Владика і д. Л., кождий на свій лад, кождий з наміром, здобути послух для своїх думок. Іде борба між думками, іде люта полеміка, з котрої суспільність все таки повинна дещо навчитися. Жаль тільки, що оборони культурного світогляду у щоденнім житю, в часописях, прийняли ся у нас переважно молоді люди і ті звели поважну справу на Трильовцину; а з другого боку навіть священники, засліплені політично-партийним житєм, обнизили цілу вартість поважної розмови на поважні теми зовсім безкритичними підозріннями про „надуживанє християнських ключів“ і т. п. Великі світлові етичні правди винесено на політичний ярмарок і з конкуренції сповєвіряно. Поза особами сего і того чоловіка не замчено справи, яка не вмирає і не вмире, справи, яку означено словами: „визволенє народу зпід впливу Церкви і духовенства“.

Іде очевидно о те, щоби у нас культура духа розвивала ся без релігії, щоби релігію признано чимсь непотрібним так н. пр., як великий матерьяліст міг би сказати, що для щоденного житя поезія непотрібна, хоч она розвиває естетичну культуру, Противник релігії, заціпивши таку справу, повинен би передовсім дати докази, що етична культура непотрібна, або що може обійти ся без релігії, що релігія наносить шкоду людям, а тоді вже побивати духовенство і визволювати нарід зпід его впливу. Колиж хто погодить ся з думкою, що наша на скривь демократична християнська релігія не тільки не шкодить, але й помагає культурі духа, тоді лишає ся єму або підпирати духовенство, що пильнує релігії, або поборювати его за те, що не пильнує і не розуміє її, і жадати поправки.

Иного ставовища тут не може бути: або-або!

Дешевенке вільнодумство, котре найкрасше би назвати, після его апостола, Трильовциною, внесло у згадані понятя велике замшанє саме плитким трактованєм справи, безглуздим гулюканєм на „попів“, дораджуванєм безконфесийности і т. п. Тягне ся се підкопуванє основ релігії уже довгі літа, однак ми даремно ждемо на якусь нову етику у нових апостолів, котра мусіла би бути очевидно красша і ліша, коли христ. релігія мала би перед нею вступити ся. І отгуть виходить на яву велика безсовістність новітніх апостолів, що знають руйнувати, але збудувати щось своє і розумне не потрафлять.

Висока культура в Англії, до якої ми Бог знає коли дійдемо, годить ся якось, як відомо, цілком добре з релігією і релігійностию англійської суспільности; у нас же де стілько анальфанетів, підносять ся справу безрелігійности хіба на те, щоби у народу підорвати всякі етичні основи і замість страху Божого поставити страх перед жандармом і судом.

Духовенство, яко люди, о стілько заслугоє на докори і критику, о скілько не сповняє свого завданя, ширєня етичної культури, до чого в першій ряді є покликанє. Колиж хто инший у нас дбав про се, можна би духовенству прощати занедбаня на тім поли; колиж нема таких людей, треба від священників жадати: чому не пильнуєте свого діла? Сего у нас жадає досить часто духовна старшина і, замість признаваня, стрічає докори на тему духовної цензури, клерикалізму, переслідуваня духовенства і т. п. Духовна цензура, клерикалізм і т. д. дійсно можуть бути шкідливі, і тоді, коли они такі є, треба їх поборювати, але вперед треба людям розумно витолкувати, через що они в данім випадку шкідливі, бо так, як у нас сю справу ставить ся, ніхто сего не знає і не може зрозуміти.

II.

Друге діло: нам не вільно забувати дійсність і не числити ся з нею. Ми повинні знати, як нарід думає про релігію, що єму потрібне і корисне і з етичного боку і з боку національної культури, бо кому ся культура дорога і хто знає, я: тісно у нас звязані віра і обряд з національностію, той не стане їх підкопувати, не даючи натомиць нічого. Тимчасом є в нас люди, що зовсім собі маловажать спосіб думаня у народу, не знають его, і зовсім академічно, для принципу, рішають за своїм бюрком, що нашому народови треба іменню культурного світогляду без релігії, не питаючись, чи се на що здало ся, чи ні.

У наших найблизших сусідів, Поляків, загальна культура духа далеко висша, як у нас. Є і в них громада вільнодумців, але навіть і найскрайніші партії у Поляків обходять ся з релігією і духовенством далеко обережніше, як у нас; а вже коли йде о се, чи глибоко у горах поставити між Гудулами латиську каплицю, то тут жаден Поляк, хтоб він не був, не запротестує, — і соціалістичний „Hos“ не скаже, що се гупо, — бо у Поляків на тім поли є велике розумінє дійсности і ваги впливу Церкви і духовенства на нарід, коли вже не в інтересі спасєня душ, то в інтересі спасєня Польщі. Сего зрозуміня у нас нема — і тому такий д. Лозинський, без ніяких сумнівів у душі, находитє далеко більше моментів на оборону безконфесийности, ніж на оборону релігії, як переважного моменту у національній культурі, хоч єму національність, здає ся, дорога.

А чи корисно дораджувати хоч би й напій інтелігенції культурний світогляд без релігії?

Наша інтелігенція переважно дуже некритична, не має своєї думки, а коли й має, то не заявляє єї. Приняла н. пр. від своїх учителів Поляків національний шовінізм, оснований на скрайній ненависті, але для зрівноваженя сего почутя не виробила в собі потрібної сили в самій суспільности. На тім тлі витворила ся у нас ціла система думок, нераз глибоко неетичних, як н. пр. похваляванє убийства, безпardonне обчорнюванє противника, нетерпимість, доведена до крайности, переслідуванє і т. д. В імя чого се діє

ся? Чи в імя нового культурного світогляду та вільнодумного руху? Чи може в імя того гуртка людей, що сам себе заганяє у тісні загороди і потім не находитє виходу тай лав ся на всі боки через пліт?

В таких справах наша широка інтелігенція не проявляє своєї власної думки, — се треба собі раз рішучо сказати. Она лиш повтаряє те, чого навчить ся з часописей, редактованих нераз зовсім некультурними і недовірлими людьми. В етичних понятях політика нищить те, чого учить релігія, — мало того, ще й ставить зовсім фальшиві категорії понятя, як ненависть, злобу, підступ і т. п. низших почувань. І ми мали би дораджувати, щоби для рівноваги із сими будь що будь неетичними понятями не підтримувати у загалу релігії, котра учить чогось красивого, бо любов ближнього! Визволенє народу зпід впливу Церкви і духовенства — щож натомиць? Бравнігя та кіл з плота?

III.

Підкопуванє впливу Церкви і духовенства має належати до задач вільнодумного руху і культурного світогляду. Уявім собі наше село, де вже нема церкви і „попа“, а є замість того баба-повитуха і „Matrikelführer“ настановлений від староства. Ніхто вже хлопа не „баламутить“ у церкві, бо єї нема — всі безконфесийні, всі люди легкі, вільна любов цвіте разом зі всіма своїми благодатями, як н. пр. у Гуцулів, — а на сторожі етички стоїть „око закону“, жандарм, залежний від старости і суду. До чого би се довело?

Задачі священника мусів би хто инший сповняти, скажім, учитель супротив дитій у школі. А хто мав би учити старших? Писар чи жандарм? І чого они вчили би людей і як? Права і страху перед — криміналом? Хто годен подати людям без релігії ту скарбницю ч у т я, яке криє ся в релігії, яке убагородняє людей і каже їм робити добро для добра самого? Хто годен добрим способом, а не страхом перед жандармом і вязницею, вціпати в напих людей се моральне почутє відповіди за свої вчянки, до якого довести нашого селянина не потрафить без релігії і найбільший філософ?

Над сим повинні би подумати новітні реформатори нашої суспільности, що дивлять ся на релігію тільки, як на справу чисто розумову, і жадати не визволеня народу зпід впливу Церкви і духовенства, тільки ще більшого їх впливу; повинні жадати нових педагогічних метод для ширєня етичної культури і совісного сповняваня обовязків від духовенства. Отсе була би культурна робота!

Ми зовсім не думаємо брати нашого духовенства в оборону без застереженя. Се рідні брати нашої світської інтелігенції, зі всіма єї добрими і лихими прикметами, хіба о стілько більше задофані, о скілько засуджені по своїх селах на односторонну лектуру своїх партийних часописей. І ми глибоко пересвідчені, що наша духовна ерархія, яку з легкої руки зневажає ся, відчуває в душі велику журбу, маючи їти до бою з неколькими силами з такою старшиною, з таким духовенством, але на те є наука і для самих духовних, треба і тих учителів учати та справляти на добру дорогу. Говоритя ж, що їх взагалі не треба, бо культурний світогляд вимагає визволеня зпід впливу Церкви, крайню нерозумно. Визволювати треба нарід зпід впливу злого духовенства, але зпід впливу доброго духовенства зовсім непотрібно.

Ол. Барвіньський.

Політична саламаха.

(Конець).

Противастрійські і протикатолицкі змаганя галицьких москвичів виїшли наглядно на яву в процесі Ольги Грабар, гесте Наумовича і Адольфа Добрянського і тому пок. брат мій Володимир в передовицях „По процесі“ в „Ділі“, перепечатаних сего року для загальної пригадки нашої суспільности в „Руслані“, зазначив зовсім виразно і рішучо, що задля

згаданих в горі змагань повинні Русини-народовці занехати всякі спільні союзи, отже й не входить в ніякі консолідації з москвичами. Тимчасом о. Е. Цурковский назвав час консолідації часами найбільшої слави в нашій історії і в дальших розумованях его, коли вже говорить про розбитє консолідації, банує за сею злощасною консолідацією і на перекір дійсним даним та історичній правді запевняє, що „була се партія „старих“, потому „твердих“, а ніколи назвати її не можна в цілости партією московскою, позаяк крім языка в справах народних ішла разом з „народовцями“ і була партією знаходячою ся під вспільним (?) знаменником руским (?), значить ся, жили обі партії в консолідації усе, іна кождий случай були се союзники джентельмена, маючи собі за приятність служити народови (!) і терпіти за него (!)“.

Здає ся, що о. Е. Цурковский зовсім не бачить і не пам'ять, що посеред нас тепер діє ся, не чув нічого про джентельмена Дудкевича, про батюшок Гудиму, Сандовича, Ілєчка, не бачив і не читав „Прикарпатской Руси“, „Голосу Народа“, „Лемка“ і т. п., з напастями на наших Владик і катол. Церкву, а приписує зріст московщини лише пособлюваню Поляків, коли тимчасом краєве правительство за гр. Бадєнього рішучо виступало проти москвичів, а ми самі тоді консолідацією допомогли їм зрости в силу і зробити ся тим другим кінем кия, котрий обернено в останнім десятиліттю минулого і в першій сучасного столітя проти нас.

Опозиційні народовці, зриваючи під напором молодежи з москвичами в 1898 р., впали в другу крайність, збрили нову похібку, як признає сам о. Е. Цурковский, прийнявши до свого табору радикалів, а з ними і головні основи їх програми, їх боеву тактику і назву „народних демократів“ після всепольського звирія демокрасуі narodowej. І тут признає треба справедливність о. Е. Цурковскому, наколи він дальше вказує на се, що „борбою проти Церкви і морала завдали радикали нам тільки лиха, якого не завдали усі історично памятні нам вороги“, підкопуючи всякий авторитет в державі, краю, громаді і семі, що на лад зазулі втиснули ся до наших народних товариств, опанували часописи, що в творах літературних проповідують вільну любов (але чи й не в практиці?) так, що „книжок таких публично ставити на стіл не уходить і публіка споглядає на ті твори, як Котляревський в своїй Енеїді, котра єсть ціла сатирою на Енея в відношеню до Клеопатри“ (о. Цурковский забув очевидно, що Еней не мав ніякого діла в Клеопатрою, а хіба в Дидоною! — Ол. Б.) Справедливо нарікає о. Ц., що у радикалів „захвалює ся вічно сила, але не моральна, підносять ся пєстук, хлоцксий параграф і на той параграф ставить ся цілу науку“.

На се питаю о. Е. Цурковского, члена народно-демократичної організації і ширшого Народного Комітету: щож иншого робить „Діло“ „Свобода“ а навіть „Новє Слово“? Що проповідує народно-демократичний посол Цегельський, як не фізичну силу, пєстук, бук, а навіть кульку, за прикладом Трильовського?! Нічого отже дивного, що такий посів видає такі самі плоди, що молодіж наша дичіє, замість культурно розвивати ся, марнує ся на бувдючних агітаціях і галабурдах, а приросту спосібних, образованих робітників на всяких царинах народної ниви не тільки вельми мало, але йдемо до цілковитого занепаду.

До того отже довело врадикалізованє народно-дем. організації, що, як каже о. Цурковский:

„Тепер досвідчаєм, як та струя радикальна, ідучи на поперек культурним змаганям теперішним, опротивляє опінію публічну і в поводу того пятають нас „гайдамаками“.

„Коли зважимо, що опінія в розвою народа на дорібку значить много, то і ту обставину не можемо зачислити до середника промощуючого нам дорогу.“

Все тут сказанє о. Е. Цурковский зовсім буквально треба віднести до народно-демокр. організації, котра в часописях, на вічах і в

ВИНА знамениті столові і десерві герцєговинське вино „ЗІЛВКА“, природні солодкі „МУСКАТЕЛОВІ“, хрватське шампанське вино „ВОДЦА“, знамениту столову ОЛИВУ і ФІГІ — поручає на

Діполіч і Прніч
Льбів, лише Чаркецького 3

Купувати можна також у ПП: Гох, Личаківська 62; Яримович, св. Николая 9; Келеман, Зелена 32; Кольонський, Зиблицевича 47; Консум залізничних урядників, Піддєдова 6; Аєдль, Потоцького 32; Новоженюк, пл. Бема 1; Прокш, Льва Саєги 23; Росігньон, Аєвика 4; Ситіліч, пл. Смольки 3; Томонь, Янівська 48; Занєвський, Кохаєвського 20. — ЗАМАРСТІНІВ: Лягнер, Львівська 20.

парламентарних тілах устами таких Старухів Петрицьких, Будзиновських і т. п. іде зовсім на зваводи з радикальною партією і тим витворює про загал рускої суспільності опію некультурної гайдамаччини.

Можна би після того сподівати ся, що о. Е. Цурковський, зрозумівши шкідливість для морального і культурного розвитку руского народа і его поступу, для нашої Церкви, дійде до якихсь позитивних висновків. Однак як ціла его обемиста передовиця, напечатана в двох числах „Ниви“, представляє образ нечужданого баламутства, так не міг і вислід її бути инший. Послухаймо, який суд, який погляд висловлює о. Е. Цурковський про християнсько-суспільне стороництво. Наведу сі два виїмки, котрі відносять ся до нашого стороництва, дословно. Ось що пише о. Е. Цурковський насамперед в першій кількометровій реченю на стор. 145 в ч. 5 ім „Ниви“: „вкінці (треба додати: бачимо) партію новітню християнсько-суспільну, котра по своїй назві здає ся бути партією як раз на часі, ідучою нам на відсіч, однак в ґрунті річи є партією виміреною як раз против (!) наших кругів духовних (!) що ухвалюють за мблагонадежні, щоби їх зіволювати (!) і місто них ad potum офіційних кругів краєвих (!) видавати ореченя о моральності (!) і бути партією, на котрій спочив би від противників наших епітет „rozładnych Rusinów“ (!)“

А в ч. 6-ім „Ниви“ на стор. 191, зобразивши шкідливий вплив радикалів на нашу суспільність пише:

„Кінцеве слово мое може бути лиш те: робім не понад люди, а як люди, то і нас буде як в людей і що організація (народ. демокр.) до якої споводували нас радикали, є нічим иншим як підставленем нам ноги — нехай буде се їм упиненем до направи зла а для нас на будуче осторожю при організаціях, що від організації залежать відносини суспільні, а від них доля народа. Досвіді поки що суть страшні!“

Але із сего упиненя до направи зла висновує такі послідовности зараз низше:

„Невідрадні ті відносити дали повід до заснованя нової партії „Християнсько-суспільної“. Партія та з дає сь (!) відповідати в цілости духови нашого часу, та ба, по проводирю, котрий стає на чолі партії з дає сь (!) взходити обава, що за партією тою стоїть хтось (?), о якім пословиця несе, де двох бє ся, третій користає. Той, що став на чолі, є тим самим, що свого часу втяв ту штуку (!) що втялі півнійше радикали (!). З огляду на то є обава (?), о ще більше розбитє (?), і вважаючи на дату народження (!) сеї партії, а то по дрогобицьких виборах і по виступленю Ексцеленції нашого Митрополита в справі університета, з дає сь (!) повисна партія мати значіне протиділаня (!) против наших вишших духовних кругам (!) на свій лад і се є причина, для чого не всолідаризовало ся з нею духовенство, хочачи доходити лучшего кінця в теперішній організації, котра по посліднім зїзді дала задаток на лучшу надію (?) як видно по „Ділі“ до лучшего іде“.

О. Е. Цурковський, як бачимо з свх его висказів про христ. сусп. стороництво, повтаряє самі загальні і сплетні, пускани в свьїт для обаламученя некритичної суспільности „Ділом“, „Свободою“ до спілки з „Громадским Голосом“, „Землею і Волею“, а на доказ своїх висказів не навів ані одного позитивного факту, бо все і все йому тільки „здаєсь“ і „здаєсь“ і на останку також мантиє ся надією безосновною, як доказують хоч би останні події, що „як видно по „Ділі“ до лучшего іде“.

На засліплєнє і загорілість трудно найти лік, а тільки таке засліплєнє і загорілість, а до того і безмежна злоба дала тій спілці народних демократів привід до списаня таких безосновних клевет і сплетень, які появили ся свого часу в кількох числах „Діла“, а відтак окремо перепечаткою п. з. „Наші християнські суспільники“. Ціль зовсім ясна, дискредитувати наші почини перед народом, щоби удержати монополію в своїх радикалізованих руках. Замітно, що ціла редакційна спілка, що в „Ділі“ оповістала сей пасквіль, не мала лиця підписати его своїми іменами. А сей пасквіль опісля послужив основою для реферату про „Христ. сусп. Союз“ о. Са в о й к и на вічу з 7. грудня 1911 і до уложеня резолюцій, звернених проти „Христ. сусп. Союза“.

Тимчасом видана 22. вересня 1911 брошура п. з. „В обороні чести і правди“ *) з моїм підписом і підписами д-ра К. Студинського і д-ра Ос. Маковея (перепечатана в „Руслана“) виказала фактами і документами повну безосновність напасть, клевет і сплетень, пущених „Ділом“ і згаданю окремою брошурою „Наші христ. суспільники“ в цілі сповєвіраня христ. сусп. стороництва. На факти і документи клеветники не мали відповіді! Крім того довірочні збори „Христ. сусп. Союзу“ відбулі 26. грудня 1911, переведена на них розправа над рефератом д-ра Маковея про політ. положенє (гл. окремо виданий 2. Лист Христ. сусп. Союзу п. з. Довірочні збори членів Христ. сусп. Союзу у Львові дня 26. грудня 1911) і ухвалені відтак резолюції виказали довідно повну безосновність закідів проти христ. сусп. стороництва, піднесених на вічу дня 7. грудня 1911, напечатаних в „Ділі“, а відтак per extensum перепечатаних „Нивою“.

О. Е. Цурковський, наколи хотів бути предметом і безсторонним судиею, повинен був прочитати нашу „Оборону“, звіт з довір. зборів Христ. сусп. Союзу, порівнати з закидами в „Ділі“ і на вічу з 7. грудня 1911, пущеними відтак „von einem ruthenischen griech. kath. Priester“ до N. fr. Presse (на що я також дав відповідь з своїм підписом), а тоді міг би був дійти до инших висновків, як „здаєсь“, „здаєсь“ і т. д.

Повтаряти все те, що я і инші члєни „Христ. сусп. Союзу“ писали з відкритим шєломом проти безіменних напасть, клевет і сплетень в брошурі „В обороні чести і правди“, було б злишнім. Однак вважаю конєчним кількома бодай словами відповіді о. Цурковському на се, як то він, хоч не називає мене поіменно, але виразно в горі наведеним виїмку на мене показує пальцем. Перші установні збори „Христ. сусп. Союзу“ вибрали мене мимо і проти моєї просьби предсідником Союзу, хоч в деяких кругах на основі москвофільських, радикальних і народно-демократичних часописів про мою політичну діяльність вважали мене „зdiskредитованим“. Я зовсім не бажав і не бажав бути про вод и р е м, як пише о. Цурковський і буду рад, коли хто инший обійме провід Христ. сусп. Союзу, а я буду служити рядовим. Однак прошу о. Цурковського, щоби також на основі фактів а не сплетень, поговорів, клевет і перекручувань виказав мені, яку то я „втяв штуку, що втялі півнійше радикал“. Ся моя статя не може тепер сям займати ся, але в дальших „Споминах з мого житя“, котрі приготвую до печаті, поясню документами і фактами і т. зв. „нову еру“ і свою політ. діяльність.

На останку ще приневолений я зовсім рішучо запротестував проти наклепів і сплетень пусканих народ. дем. часописями, а тепер повторених о. Цурковским в „Ниві“, начеб то „Христ. сусп. Союз“ мав служити для офіційних кругів якимсь бюром для видаваня оречень о моральності, бути партією „rozładnych Rusinów“, виміреною проти духовних кругів і мати задачу протиділаня нашим вишшим духовним кругам. Сю сплетню пустив на жаль відомий мені добре о. Совітник перед одним деканом на вічу 7. грудня 1911, коли сей декан домагав ся переведеня порозуміня між „Христ. сусп. Союзом“, в котрім засідають також визначні духовні достойники всіх трєх дисцєпєй, і народно-демокр. духовенством. „Се неможливе, відповів о. Совітник, того собі „в горі“ не бажать і тим надужив імени нашого Архіпастиря. Так отже витворює ся „Христ. сусп. Союзом“ опіню, що він вимірений проти духов. кругів! Колиж о. Цурковський вляє народина „Христ. сусп. Союзу“ з промовою Г. Е. Митрополита в палаті вельмож в справі укр. університету і тим неначе вказує на се мнє протиділанє „Христ. сусп. Союзу“ змаганям Ексцеленції, то зовсім не там глядять сего протиділаня, де оно виявлено ся, бо забув, що як раз по промові Г. Ексцеленції відбула ся памятна подія студентска на університеті дня 1. липця 1911, викликана радикальними кругами, щоби, борони Боже, „клерикальними“ заходами не дійшло до здійсненя укр. університету, бож відома річ, що промова Ексцеленції викликала для сеї справи настроїв вельми користний, а буча 1. липця его звівчила. Ось де правда!

Сим кінчу і зазначаю, що о. Е. Цурковський, а також „Нива“, подаючи его баламутну

стату, ще більше причинили ся до обаламученя і заколоту нашої суспільности.

Поправка: в числі 76 на стор. 2 в стовпци 1-ім має бути: Йосиф II, а не Йосиф IV.

Угорське пересилєнє.

(X) Цісар покликав відручним письмом знов ґр. Куєна і весь его кабинет до правительства і зазначив докладно вимінки, на яких має в будучині оснєнувати ся конституційна робота Угорщини. Се відручне письмо цісарське підписав також ґр. Куєн, а тим самим на основі конституційних постанов прийняв одвічальність на себе за виконанє зазначених у сїм письмі вимінок.

Але лєдво вернув ґр. Куєн з тим письмом до Будапєшту, з котрим прийняв зобовязанє переведеня вимінок поданих монархом, заявив в соїмі, що відкинений що йно сям письмом погляд правительства яко неконституційний в справі побору новобранців і задержуваня резерв зовсім не змінив ся, а правительство лише не буде наставати на се, щоби соїм се ухвалив. Так само ґр. Тісса, провідник правит. стороництва праці, розводив ся над тим, що поясненє що до володарських прав Корони остає і на дальше „відкритим питанням“ між королем а „нацією“ і що нація лише „хвилєво відрочує“ розвязку сего питання, а міністер предсідник прийняв мовчки таке становище ґр. Тісси яко провідника правительственного стороництва.

Хоч Мадяри так величають ся своєю конституцією і часто ставлять на рівні з одиною ще англійською, то мимо того становище занятє тепер угорским правительством супроти Корони нагадує середньовічні часи, коли то володарі були приневолєні о свої права вести боротьбу з ворохобним рицарством і наслідком того угорська конституція представляє ся яко застарілий забиток феодальної середньовіччя. Як в давній Польщі і середньовічній Угорщині вельможі обмежували корольську власть до того ступня, що король був неначеб начальником рєпублики вельмож, так і тепер після державно-правних поглядів мадярских магнатів нема неодвічального володаря вистаченого певними, ненарушимими правами, а лише володар, котрий виконує права дані ему з ласки угорского соїму, а так само на їх погляд нема одвічальних міністрів яко виконників монаршої влади, а лише представники правительственной більшости соїмової, котрі не потребують згоджувати ся з монархом що до правних основ конституційного житя.

Однак на сїм ще не конєць помішаня понятій. Ново іменованє угорське правительство для покритя свого відвороту від резолюційної полтики і невдачі державно-правних заборчих змагань, втягнуло Корону в соїмову розправу таким способом досі небувалим, котрий стає в суперечности з усіякими конституційними правами.

ґр. Куєн заперечив вправді, неначеб він розголосив з підмогою корєси, бюра подробиці розмови з цісарем, бо й справді урядово сего не оповіщувало. Однак нема сумніву, що ґр. Куєн звичайною дорогою без урядового бюра прасового довів до розповсюдження вістий про послуханє у цісаря з минулої пятвиці, а тим способом покривав своє відступленє від резолюційної полтики тільки погрозою уступленя монарха з престола. Навіть колиб цісар був висловив такий погляд, то ніякий міністер не міг би був без відома і волі цісаря сего оповіщувати, а що оповіщенє розповсюдженє по часописах не відповідає дійности, зазначило поданє відтак урядове запереченє з порученя цісаря, тим способом, що неперечно з відома і волі ґр. Куєна розповсюдженє такі поговори, котрі не тільки в цілії монархії, але й поза її границями викликали велике затривожєнє, а крім того втягнено таким небувалим способом Корону в соїмову розправу і загрожено ціле конституційне житє в монархії. Таким способом новє правительство стануло в різкій суперечности з волею монарха і з конституційними основами, не відвело угорского соїму від обструкції, не обезпєчило військової реформи і замість довести до полагоди пересилєнє, ще більше его заострило. Становище сего нового правительства его власним поступованєм підкопале і треба сподівати ся, що оно не перетриває

довго. Рішуча направа відносин в Угорщині і успокоєнє всеї монархії може послїдувати тільки тим способом, коли би розвязано соїм і розвикано нові вибори на основі загального права виборчого, котрим покликано би до участи представників всіх народностей в Угорщині замість дотеперішньої вельможної верстви суспільности.

Русофільські проводирі шпигунами.

Русофільська „ідейність“ приловлена іn flagranti. Показало ся не пораз перший, що русофільський рух в Галичині жив і живе з ласки північної сусїдки, що під плащиком чужого напому народови російского націоналізму веде ся в нашім краю і між нашим народом за російські рублі мерака рєнегатска і шпигунська робота.

Не нинішня се історія і тягне ся цілі десятикі літ. Тай не по раз перший виходить ціла гідь русофільского руху на верх. Процєс О. Грабар, шпигунський процеси Мончаловських, Добрянських і т. д. лише в малєній мірі відслєнювали правдивє обличє російської пропаганди в Галичині; щасливі случаї і по містєцки уложена тайна організація русофільських шпигунів „працювала“ безвинно дальше і дальше, находячи навіть деколи піддержку у добросовістних і несвідомих річи польских, або й навіть урядових галицьких кругах.

Аж від хвилі, коли московські обєдинителі почали проявляти небуденну жадобу на Галичину і у поміч галицьким русофілам післали цілі легіони явних і тайних шпигунів для точного розслїдженя терену і коли вкінці через своїх дорого оплачуваних батюшок Гудиму, Сандовича, Ілєчка, Цимбалу і т. д. вирушили на моральний підбій Галичини, щоби там лєкше перевести стратегічну овладу Галичини, прокинули ся австрійські власти і звернули бачу увагу на русофільську іриденту. І ось в недолгім часі удало ся львівській поліції власти на слїди одного з найголовніших шпигунських союзів, які трудять ся в користь російских обєдинитєлів на терені Галичини.

Дня 29. марця увязнено в Залучу двох православних попів Гудиму і Сандовича, котрих, як звісно, прислали обєдинителі для ширєня православя. Обоє батюшок приловлено на шпигунстві в хвилі, коли они о 12 год. вночі мірили глибину Двістра і стоячи на моєті, що лучить Галичину з Буковиною.

Переведена у них рєвізія вдала їх спілників в особах Семена Бендасюка і Василя Колдри, обоє дуже визначних членів русофільської партії, а у обоє батюшок найдено сильнокompromітуючий материял про їх політичне шпигунство в користь Росії. Обоє батюшок увязнено і відвєдено до вязниці у Святині.

Рівночасно перевела львівська поліція трус у Бендасюка і Колдри і виїшли на верх прямо страшні подробиці. При рєвізії у Бендасюка найдено компромітуючу переписку і кілька тисяч рублів; в его хаті найдено багато записок і материялів, котрих зміст береже поліція в тайні, а які свідчать про его тайні зносини в розповсюдженям русофільської пропаганди в Галичині і на Буковині. Найдено докази, що на руки Бендасюка прийшло з Росії кілька сот тисяч рублів для бурс і приватних осіб, що займали ся іридентою і шпигунством в користь Росії.

Крім того найшла поліція документи, що ясно стверджують, що Бендасюк стояв на службі військового департаменту в Петербурзі; найдено при нїм війскову карту Галичини і кілька книжок щадничих.

Спілника Бендасюка, академіка Колдру, повідомили инні шпигуни в часі, і тому, заки поліція всїла прийти з рєвізією, затер він за собою слїди.

Обоє проводирів шпигунства увязнено і відставлено до львівських вязниць.

Хто се такий господин Бендасюк, наші читачі напевно знають, бо ми про него деколи згадували. Для доповненя пояснєнь додамо, що є він мужичиною літ трицяті, походить з Марковець, коломийского повіту, кінчив гім-

*) Я навіть післав її о. Цурковському.

називу в Коломиї і до нині був приятелем і стояв в тісних зносинах з російським амбасадором в Коломиї д-ром Дудикевичем. Тепер він співробітником „Прикарпатської Русі“, секретарем „общ. им. Мих. Качковського“, бібліотекером в „Народнім Домі“ і організатором тайних кружків русофільської молодіж. Є автором невдаваної „Граматички руського літературного язика“, котру російська печать цілковито вігнорувала.

Се загалом відоме. Та до сих відомих річій варто додати дещо, що доси було тайною. Сей саме Бендасюк був начальником інформаційного російського бюро у Львові, котре точно інформувало російських об'єднаних про рух між галицькими Українцями і Поляками. Цілі числа „Руслана“, „Діла“, „Kurjer-a lwowsk-ogo“, „Now-oj Reform-и“, „Głos-y“, „Wiek-y now-ogo“ і взагалі всіх часописів, що писали про довірочні прояви русофільського руху, з дотичними перекладами в російській мові і коментарями ішли до Петербурга для „освідомлення“. За польським подом Наконечним, що приїхав був до Львова, раз враз тягали ся русофілі і підслухували его розмову. Деякі з Поляків, що частинно живуть у Львові, а частинно у Варшаві, безнастанку мають кругом себе „ангелів-хоронителів“ в особах русофільських шпигунів. Тайна організація русофільської молодіж середніх шкіл стало висилала кількох своїх членів (оплачуваних!), що мали вивідувати ся про „niepodległościowy“ рух серед польської шкільної молодіж, а сі інформації via інформаційне бюро доставали ся до Петербурга. — Що більше, співробітник „Діла“ М. Лозинський лише дякуючи похибі російської поліції не був придержаний в російській тюрмі підчас свого побиту у Варшаві. І все те — робота інформаційного російського бюро в Галичині.

Про господина Василя Колдру знаємо тільки те, що се відомий русофільський „діяч“ на Лемківщині.

Нині розійшли ся по Львові вісти, що др. Дудикевич втік до Росії; о скільки се правдиве, побачимо.

Таких то людей обороняє др. Крамарж перед лицем Славянства і цілого світа — така то русофільська „ідейність“ в Галичині!

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передилатників в кругах своїх знайомих.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Воскр. Хр. і Благовіщення; римо-кат.: Великдень. — В понеділок: руско-кат.: *Понеділок світлий*; римо-кат.: *Понеділок світлий*. — В вівторок: руско-кат.: *Второк світлий*; римо-кат.: Марії. — В середу: руско-кат.: Іларіона; римо-кат.: Езехіїла.

— **Із світлим празником Христового Воскресення** шлемо всім нашим Ви. Читачам і Приклонникам щирі бажання веселих і щасливих свят. Христос воскрес!

— **В справі участі Русинів в ехаристійнім конгресі у Відні** відбуде ся в середу по святах нарада відпоручників руских товариств і редакцій в салі засідань Митрополічної Консисторії.

— **В справі шкільних книжок.** Міністер просвіти др. Гуссарек видав новий розпорядок в справі управління затвердження шкільних підручників для середніх шкіл і жіночих ліцеїв. Новий розпорядок постановляє, що шкільних підручників не можна змінити прямиш менше протягом 5 літ. Сей розпорядок приймуть певно з великим вдволенем родичі, бо дотеперішня часта зміна шкільних підручників була не для одних великим тягаром.

— **Нові матеріали до артистичної творчости Т. Шевченка.** Сими днями — як доносить „Рада“ — д. Федор Леонтівич Сулев подарував київському міському музеєві цілу збірку річей, що відносять ся до Тараса Шевченка. Перше місце займає власний альбом Шевченка, невеликого формату, що містить в собі одинадцять власноручних рисунків Шевченка зроблених олівцем, пером та сепією підчас подорожі по Україні в 1859. р. Крім рисунків є чимало власноручних записів Шев-

ченка: всякі народні приповідки і цілі вірші. Весь зміст альбому відносять ся до 1859. року, на що є певні вказівки. Друга річ — се медаліон зроблений з платинових трехрублевих монет в золотій оправі, в медаліоні з одного боку мініятура фотографія Шевченка, до сего часу, здає ся, ще не звана, з другого волосе поета. Окрім сих річей Сулев подарував зшитку віршів Шевченка використаний В. Доманицким з власноручними поправками Шевченка; ціла серія видань „Кобзаря“ різних часів і т. и.

Вже сама по собі досить значна збірка артистичних творів Тараса в київській міській музеї сям даром значно побільшила ся. Дій П. Зайцев тепер розглядає сей матеріал і незабаром у „Записках“ львівського Наукового Товариства буде напечатана про сю збірку ширша стаття.

В Хорочі в Ілії Модестовина Димського переховує ся дагеротип Т. Шевченка, роботи фотографа Мезера в Києві з 1859. року. Фотографія ся подарована Т. Модестови Гавриловичу Димському. Знятий він сидичим в білім піджаці, таких же штанах на випуск, в руці має капелюх і палицю.

— **Пригода архієпископа** Архієп. Карло Франц Йосиф перебував сега четверга припадково у Львові на залізничнім двірці. Виїхав він з Коломиї окремим поїздом і через Станіславів-Стрий хотів поїхати до Хирова. Недалеко Стрия застряг поїзд в снігу і аж при помочи війська удало ся его відкопати. Зі Стрия не можна було дістати ся до Хирова, а телеграф і телефон перерваний, поїхав архієпископ тому до Львова, в надії, що туди можна буде дістати ся до Хирова. Саме під ту пору вислав уряд руху у Львові в сторону Стрия локомотиву для оглянення шляху. В дорозі стрінула ся локомотива з поїздом архієпископа, що їхав до Львова. В тій хвилі локомотива завернула і повідомлено уряд руху про надіждаючий поїзд, якого ніхто не сподівав ся. Архієпископ побув трохи на пероні, а не могучи довідати ся, чи удасть ся дальше подорож до Хирова, зрештучував з неї і відїхав назад до Коломиї.

— **Будущий наслідник престола на українській області Галичини** по раз перший зустріне ся з нашим національним рухом в Долині, де на его прийнятє відуть бандери кінних „Соколів“ і „Січів“.

— **На „Дім сиріт“ в Станіславові** зложено на вкл. книж. ч. 81. „Власної Помочи“ 4.769 К 78 с. Подрібний спис жертв, присланий нам Впр. о. крилош. Гордівський, помістимо, задля недостатчі місця в нинішнім числі, аж по святах, а тепер наведемо лише подяку о. крилош. Гордівського жертводавцям, яка звучить:

Дякуючи з цілого серця всім П. Т. Дубодіям за ласкаву пам'ять і датки для бідних сиріток, поручаю і на дальше милосерному їх сердцю, а желяючи як від себе, так також і від осироченої дівчини всего добра при надходящих святых Воскресеня Г. н. Іс. Христа — прошу радуючи ся світлим Празником і співаючи „Христос воскрес“ — також не забувати про Дім сиріт в Станіславові і про ті діточки бідні, котрі в нім знайшли приют. — о. Гордівський, парох.

— **Шевченкові роковини** опровели дня 10. марця Українці в Катеринодарі на Кавказі панахидою і вечіркою. На панахиді співав хор козацького війська під орудою Я. Тараненка. Вечірка зачала ся відчитом Скотинського, потім наступили декламації, співи та музичні продукції. Крім дд. Дершавини, Новикової, Глиньського, Жарка, Міллера і Мульченка співав військовий хор і грав кобзар Кожушко. Підчас вечірки продавано українські вироби, картки і малюнки. Невеличкий дохід з вечірки призначено на пам'ятки Т. Шевченка в Києві.

— **Катастрофа сніговиці в Галичині.** Оводішна сніговиця наробила дійсно величезних пакостей в цілій Галичині. Найстарші люди не тямлять такої катастрофи, як оводішна. Снігу напало такої маси, що вчорашній цілий день заняті були робітники працюванем залізничних шляхів. Поїзди не ідуть ще й доси в деякі сторони, тож на львівській головній двірці маси народа, переважно убогих селян і жовніврів вичікує руху поїздів, щоби не припізнати ся на святя. Коло привернення телеграфічних і телефонічних получень працює безнастанно багато людей, бо ще й до тепер не може порозумівати ся Львів з Віднем на иншій дорозі, як через Чернівці і Кольошвар (Klausenburg) в Семигороді (!).

Потерпів через сніговицю навіть архи-

єпископ Карло Франц Йосиф, про що пишемо на иншій місци. Вчора пригріло трохи сонце і сніг почав топити ся, однак потім знова повів „буйний“ вітер з дощем. Така то сегоднішня весна!

— **О посольський мандат до сойму** з м. Стрия, опорожнений з причини зреченя б. міністра Дулемби, має старати ся мін. скарбу Залеський.

— **Зміна власности.** Земські послости Медін і Хатки мединські в збаражскім повіті, над російською границею, набула на власність п. Гавр. Малаховска, властителька сусідних дібр Скорики і Пенківці від Захара Фріда за 760 тисяч кор. Фрид купив ті добра перед 5 роками від кн. Ів. Салігі.

— **Твір Сьв. Отця.** „New York Herald“ містить вість з Риму, що Сьв. Отець Пій Х. написав вірш в латинській мові, який має зложити в дарі Венеційцям в день посвячення відбудованої нової вежі св. Марка. Музику до слів вірша має скласти Перосі. Твір буде виконаний пораз першим в церкві св. Марка в дня посвячення вежі.

— **Популярний кардинал.** Оден з найпопулярніших кардиналів, що живуть біля Папи Пія Х, є Француз Матіє. Хто з Французів прибуде до вічного міста, сей, без сумніву, буде вважати своїм обовязком, представити ся кардиналові. Говорять загалом, що кард. Матіє ліпше репрезентує Францію, чим французкий посол Баррер. Звісна річ, що всі кардинали зобовязані уладити в своїх апартаментях салю тропону, на случай, який котрого з них відвідає папа. З огляду, що в останне явив ся папа в апартаментях кардиналів в р. 1870, тому кард. Матіє вибрав на престольну салю у своїм мешканю найменшу комнату, так що на случай відвідин Папи міг би ще хіба змістити ся тут дуже стрункий кард. Меррі дель Валь. Кард. Матіє є одиноким з поміж кардиналів, що на улицах показує ся в звичайній одежі священника.

— **Знога шпійонська афера.** З Тернополя доносять: Під замігом шпійонаж арештовано у вторник російського підданого Ю. Зварича, православного, що хвилево перебував в Тернополі. Арештованого відставлено до арешту, а в справу вмішала ся прокуратурія.

— **Нововибраний виділ товариства „Руска Бєсїда“ у Львові** уконститував ся дня 8. цвітня вибираючи головою проф. Вол. Шухевича, місто головою радн. Р. Сосновського, господарем радн. Штогрива, секретарем о. Туркенича, бібліотекером проф. др. Ст. Рудвицького, рефер. театраль. Ст. Чарнецкого, а касиром Яр. Колтуяка.

— **Залізнична катастрофа коло Тернополя.** В четвер около 6 год. рано їхав зі Збаража до Тернополя особовий поїзд і застряг в снігу за стациєю в Шляхтинцях коло Тернополя. На поміч сему поїздові виїхала з Тернополя машина і серед сильної сніговиці наїхала на звільненім бігу на поїзд. Наслідком удару 2 особи з залізничного персоналу а іменно машиніст Горцевич і его помічник Йос. Брикович покалічили ся, сей останній тяжко. З подорожних легко покалічених є 18 осіб. Обі машини легко ушкоджені. З причини сніжної заметіли рух на тім шляху адержано.

— **З Підгаєць до Деревівки.** Міністерство залізниць дозволило пп. Юрїєви гр. Баворовскому з Острова і спілці перевести вступні технічні роботи для нормально-шляхової залізничі льокальної з Підгаєць до Деревівки згл. до Хоросткова.

— **Страшний жарт на prima Aprilis.** З Праги доносять, що там дозволив собі хтось на жарт, який мав страшні наслідки для кравецького челядника, Сокаля. Челядник дістав телеграму з вісткою, що померла его мати, яка проживала на селі. Рівночасно одержала мати Сокаля телеграму з вісткою, що помер її син. Мати зібрала ся безпробовочно в дорогу до Праги, а рівночасно спішав син до смертної постели матери. Коли Сокаль пішов на дворець, виїшла з поїзду, який саме наспів на стацию, его мати. Із її вид сив збожеволів і загрожував убійством оточено. З великим трудом завезла его поліція до закладу божевілля. Піднято судово-карне слідство, щоби вкрити того, хто вислав зловіщі телеграми.

— **Виймовий стан в Хорватії.** Як вже з четвергових телеграм відомо нашим читачам, завведено в Хорватії виймовий стан і іменовано королівським комісарем для Хорватії і Славонії бана Чувая з диктаторською властиво. Всі

автономічні власти перестали функціонувати, сойм розвзаний, а над Хорватами володіє всеціло малярська рука.

— **Що справа ІОІ.** До відбування кари за події з 1. липця м. р. зголосив ся окрім Охримовича і Залізняка також Павло Решетло.

— **Пригода на залізничі.** Дня 4. с. м. о 9:50 год. рано вискочила із шин межи стациями Потуроти і Криве машина з двома особовими возами. З людей ніхто не потерпів нещастя.

— **Воєнні аларми.** До „Kurjer-a lwowsk-ogo“ пишуть з Наролу: Над російською границею можна замітити більше оживлений рух військ. Околиці між Люблином і Томашовом пестрять ся від війська. Є там і Черкеси і донські полки і українські козаки. Граничні сторожі скриплєві, обіймили сильним кордоном границю; серед населеня кружляють найріжнородніші поголоски. Лише пачкарі нічого не роблять собі із сего всего. — Очевидно, що сю новинку треба прийняти з великою резервою, бо „буйна“ фантазія народу робить з одного полку цілу бригаду.

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів Р. Т. П. і уживаня товарів з маркою Р. Т. П.

— **Вибори в Сербії.** В Прахово в Сербії відбули ся передвиборчі збори, які покінчили ся кроваво. Підчас промови кандидата б. підполковника Петра Мічіча оден з селян закликав: „Се лож, убийнаку!“ За се ударив Мічіч селянина в лице. Повстал бійка. Мічіч добув револьвера і скалічив стрілами двох селян. Дальший пролив крови удало ся лише з трудом здержати.

— **Шість літ без сну.** В Миколайску помер перед кількома днями Петронович, котрий від шістьох літ майже не спав. Сей судия був перед 6 літами в залізничній катастрофі і покалічив ся так тяжко, що не було надії на его виравованє. Завдяки однак сильному організмови він подужав і міг опустити клініку. І був би може Петронович забув зовсім і про катастрофу і про свою недугу, наколи би не се, що від дня катастрофи не міг заснути. Що шість, а часом що вісім днів упоминала ся природа о свої права і тоді Петронович засипляв на три або чотири години. Мимо такого особливого стану чув ся він зовсім здоровим і сильним. Останніми роками почував ся що раз частіше і що раз більше умученим, але мимо сего сон, одинокий для него лік, не находив на него ніколи. В останних що йно місяцях свого життя винайшов Петронович успішний для себе лік, іменно натранє голови. Досліді лікарів вказали, що сей особливий стан у Петроновича був лише вислідом сильного потрясеня мозка підчас залізничної катастрофи.

— **Англійський король** вислав комітетови Бурнея 1000 фунтів штерлінгів на поборюване нужди, що повсталла наслідком страйку вуглекопів. На ту саму ціль прислали по 1000 фунтів штерлінгів королева Марії і королева мати Александра.

— **Російські студентські шапки в Празі.** Ческі дневники доносять, що в останних часах ученики ческих середніх шкіл носили студентські шапки на російський взір, кожда класа иншу краску. Краєва рада шкільна заборонила ті шапки носити.

— **Смерть 30 осіб в воді.** З Букарешта доносять: В місцевині Буйормі лучив ся такій нещасливий випадок: Кілька селянських родин хотіло перейти через міст на ріці Альсте. Коли станули на середині моста, міст нагло завалив ся, а коли 30 осіб найшло смерть в розбурханих філях. Сій катастрофі приглядала ся велика товпа людей, однак з причини недостатчі потрібних приладів, не було о ратунку й мови.

— **Хто бере при купні купон Р. Т. П.,** спонукує купця до зложеня малої жертви на цілі Товариства.

— **Самовбиєць з фантазією.** Вчора повбавив себе машиніст Біхнер в оригінальний, але й страшний спосіб, життя. Іменно в середмістю пустив валець до штурваня уличь, зіскочив з локомотиви і положив ся під валець, що важив 13.000 клг. Валець роздавив его на доску. В кілька мінут по смерти Біхнера надбїг товариш помершого, машиніст з иншої локомотива, до котрого написав самовбиєць лист з визнанем, щоби сейчас прибув до обслуги вальця, бо відбирає собі життя.

— **Страшна ніч в горах.** Два віденські прогульковці Банервах і Кльоц, котрі вибрали ся

минулої неділі в гори Дахштайн і всі уважали їх вже за погібших, бо довгий час не вертали, виратували ся щасливо і прибули оноді до Гальштат. В неділю дістали ся на вершок гори і заскочила їх заверуха з сніговою заметілю, що унеможливило всяке орієнтоване. Обох прогульковців заскочила студена ніч на вільнім воздуху. В свігу викопали они рід малої печери, в якій перебули ніч, скривши ся сях так перед бурю. Коли на другий день рано вийшли з печери, побачили недалеко малу хатину, виломали в ній двері і поклали ся спати. Були такі помучені, що спали без перерви цілий день і ніч. Коли пробудили ся, буря шалла дальше, так що не можна було пускати ся в дорогу і они мусіли пересидіти ще два дні. Аж, коли буря устала, рішили ся вертати домів і оноді в полудне дістали ся щасливо до Гальштат.

— **Хто уживає товарів з маркою Р. Т. П.**, починає ся до піднесена поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **З Рудок пишуть нам:** Дня 17. марця 1912. р. відбули ся в Чайковичах загальні збори Райфайзенки, на яких сконстатовано гарний розвиток сеї каси. З чиского зиску ухвалили збори 100 К на закупу прапора для товариства „Сокил“, яке засновано з приходом о. Юрія Кміта. Товариство приготовлює ся до величавого посвячення, що імовірно відбуде ся в початках липця с. р.

При кінці марця обраховано „Церковний склеп“ за перший чвертьрк с. р. Чистий зиск 756 К 12 с. За минулий рік було чистого зиску 1246 К 45 с. А треба знати, що в селі є кілька жидівських склепів і було „Кулко“ ославленого всеполюка п. Суруфки з Рудок, який супроти щораз красшого розвитку церковного склепу мусів тихо, без гомону забрати его с. р. з Чайкович. Церковний склеп основав о. Юрій Кміт на місце громадского склепу, який вельми слабо животів, а за те росло „кулко“.

Подаємо також до відома, що рада громадска в Чайковичах вложила до бюджету на с. р. 50 К на український гімназійний курс у Комарні, а члени „Просвіти“ знову заколадували 22 К, теж на сей курс.

У січні відбули ся численні довірочні збори в справі реформи виборчої до сойму і в справі вибору трох політичних організаторів. Учасники вислухали уважно реферату о. Кміта і заявили ся одностайно за введенням чотирьохметрової реформи.

Сі звістки, думаю, будуть відрадні для кожного, бо Чайковичі ославлені кепсько славою... Доволі буде агадати, що тільки за два літа перед приходом о. Ю. Кміта було тридцять шість огнів... А про інші річи можна би багато дізнати ся з актів самобірского суду.

Темні духи не хотіли ніяким чинном допустити о. Кміта на пароха до Чайкович, шляхотского села, що само голосованем надає презенту сьвященникови; прибували протестами про симонію, а коли се не довело до нічого, їмили ся підпалу. Зараз першої ночі по спровадженю уладили о. Кмітови страшно люмінацію: пустили з димом економічні будини, булиб се зробили мабуть і з мешкальним будинком, але тут трудніша річ до підпалу, бо будинок під бляхою і грубо обтяжкований. Спалені будинки стояли поблизько церкви, яка справжнім чудом уратовала ся.

Тепер огні устали, чужі люди можуть у кождій порі переїхати спокійно через село... Свої знова люди горнуть ся до поважної роботи. Д.

Оповідки.

— **В семінарській церкві** при ул. Коперника Служба Божа відправить ся першого дня Сьвят Хр. Воскресеня о год. 9. місто 1/2 12. В слідуючі дні буде відправляти ся як звичайно о год. 1/2 12.

— **Оповідка.** XII. звичайні загальні збори Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвященників, стов. зареєстр. з обмеж. порукою у Львові, відбудуть ся в суботу дня 20. цвітня 1912 о 3. годині з полудня в салі „Сокола“ ул. Руска 20. з отсим порядком дневним:

1) Відчитані і прийняте протоколу з торічних загальних зборів; 2) звіт управи за XI. рік адміністраційний 1911; 3) звіт комісії ревізійної; 4) внесенє Ради Надзираючої що до розділу чистого зиску; 5) вибір 6 членів Ра-

ди надзираючої в місце уступаючих; 6) вибір 3 членів Комісії ревізійної і 1 заступника; 7) затвердженє вибраного Радою надзираючою одного члена дирекції.

Наколиб в означеній годині не явив ся вимагааний статутом комплет, в таким разі відбудуть ся того самого дня о год. 4. з полудня другі загальні збори в тім самім льокалю і з тим самим порядком дневним, котрі без огляду на число присутних правосильно рішати будуть. За легітимацію до участі в загальних зборах служит книжочка уділова.

У Львові дня 6. цвітня 1912.
Ярослав Гальмюцький, Осип Кузьмич, президент Ради, секретар Ради.

— **З дирекції рускої гімназії в Перемишлі** одержуємо до поміщення отсю оповістку: В ній з шістї гімназії зачне ся наука по Великодню в четвер дня 11. цвітня.

— **Попередній передматуральний іспит** для екстерністів, припущених до іспиту зрілости в літнім речинці 1911/12, розпічне ся в ц. к. академічній гімназії у Львові в понеділок дня 15. цвітня 1912. Екстерністи мають день перед тим зложити приписану таксу в канцелярії Дирекції. — Дирекція ц. к. акад. гімназії у Львові: Ц. к. директор І. Кокорудз.

— **З красвої Ради шкільної.** Красва Рада шкільна затвердила в учительськім званю, надаючи титул професора, отсих дійсних учителів середніх шкіл: Ф. Вольмана в гімназії в Золочеві, Юл. Старшедла в гімн. в Терехові, Ром. Шипайла і Ост. Сьвітліка в руск. гімназії в Коломиї, д-ра Евг. Кухарского в II. реальній школі у Львові; надала о. Кар. Зволинському, заст. учителя в гімн. в Жовкві, учительську посаду в тім заведеню; іменувала тимчасовими шкільними окружними інспекторами в IX. ранзі: для шк. округу Долина Мик. Стефанціва, управителя 6-кл. жіночої школи в Підгайцах, для округу Збараж Мих Турчаневича, управ. 5-кл. школи в Язлівці; іменувала заступниками учителів в середніх школах: Йос. Кристановского в філії VII. гімн. у Львові, Мих. Малую в гімн. в Стрию, Ів. Мізя в поль. гімн. в Станіславові; іменувала в народних школах: Евг. Серкесівну учителькою 6-кл. жін. школи в Скалаті, Йос. Чернявского управителем 5-кл. муж. школи в Жидачеві, Вл. Рижевского управителем 4-кл. шк. в Обертині, Юл. Кватковского учит. школи в Мізуні, Філ. Ковальську учит. школи в Звенигороді; управителями 2-кл. шкіл: Стан. Вітошиньского в Раківці, Вл. Добрудького в Семаківцях, Ів. Войса в Даменицях; учительками 2-кл. шкіл: Ол. Волясову в Даменицях, Евг. Вітошиньську в Раківці, Зоф. Пенкальську в Бурканові, М. Вуйціквіну в Сериках гор., М. Пенелівну в Буковій; учителями і учительками 1-кл. шкіл: Йос. Кльоцквіну в Лісковатім, Войт. Пеньондза в Полянї, Войт. Диду в Ямах, Гр. Евглія в Шумлянах, Вл. Петрушку в Ришкській Волі, Ів. Карвана в Тейсарові, Зоф. Рецівну в Гличанові, Ал. Севяшина в Домашові.

Кр. Рада шкільна перенесла: Мар. Скрипія, управителя 2-кл. школи в Шидлівцях на посаду учителя до 2-кл. школи в Говилові великім, Мик. Равлюка, учит. 1-кл. школи в Семаківцях на рівнорядну посаду в Рашкові, Ів. Риша з Глудна до Борка старого.

— **V. заг. збори „Сокильського Базару“** у Львові відбудуть ся дня 18. с. м. о 5. год. в салі 22. на III. поверсі тов. а „Дністер“. На дневній черві є між іншими зміна фірми і статута товариства.

Зміна фірми, замітимо, є справді потрібна і повинна, на наш погляд, звучати: „Народний базар“ або як инакше, а не „Сокильський“ бо з львівським „Соколом“ тепер не стоїть „Сок. Базар“ в ніяких зносинах, хіба о стілько, що „Сокил“ побірає там потрібні товари.

Телеграми

в дня 6. цвітня.

Відень. (ТКБ.) Цісар надав міністрови просьвіти Гуссареккови і мін. зелізниць бар. Форстерови достоїнство тайних радників.

Відень. (ТКБ.) Чутки про номінацію краківського єпископа Сапєги примасом є безосновні.

Спалато. (Дальмація). (ТКБ.) Міністер скарбу Залеский, що прибув ту оноді вечером, в ночи тяжко занедужав. Рано стан здо-родля міністра дещо поправив ся.

Др. Толіно твердить, що недугу міністра спричинило затровєне нікотиною, а крім того перепарцтованєм в останнім часі.

Загреб. З причини завішеня конституції в Хорватії зачувати в півурядових кругах, що хорвацко-словінська коаліція, яка надіяла ся віднести при виборах до хорвацкого сойму велику побіду, задумувала перевести в соймї рішеня, щоби не висилати більше послів до угорского сойму, а тако жо го лос и т и розділ Хорватії від Угорщини. Щоби сему запобічи, завішено конституцію і здержано речинець виборів.

Відень. (ТКБ.) Улани з Жовкви прибули вчера по 6-тижневім поході до Вінер-Найштадт.

Будапешт. (ТКБ.) Сильний мороз і бурі заподіяли великі шкоди і спричинили перерви в руху.

З 19 телефонічних ліній, що лучать Будапешт з Віднем, є 18 перерваних.

Будапешт. Угорський сойм збере ся на сесию по сьвятах. На порядку нарад має бути поставлена справа реформи військового закону. Наколи не поведе ся проба військової реформи, тоді в короткім часі наступить розв'язанє сойму. Надії побороєня обструкції є зовсім невзначі.

Відень. Погода зачинає звільна поправляти ся. В Альпах не устають ще вправді снігови замети, але морози вже менші. Температура звільна підноситься.

Царгород. (ТКБ.) Між вибраними доси 25 депутатів є 24 кандидатів молодотурецкого комітету. В Смирні перейшла в цілости ліста комітету.

Новий Йорк. Наслідком розірвання армат на воєннім кораблі згнуло 13 воєків.

Царгород. (ТКБ.) Відділ жандармерії, що слідить за македонськими ворохобниками, понав ся під Солунем в засідку, яку приготував відділ воєводи Палюші. Три жандарми погубили. Ватага не понесла ніяких страт. Вислано поміч в силі 200 людей для скріплення місцевини Гульбїяба коло Солуна.

Солунь. (ТКБ.) Монастирський віляет навистило поза вчера кількакратне землетрясенє. Богато домів завалило ся.

Рим. У військових кругах заявляють ся проти походу італійських війск в глыбину Триполіса, а то з причини недостачі перевозових середників. Побоюють ся іменно, що італійска армія була би зовсім відтята.

Париж. Як доносять дєвники, італійський цловий уряд задержав на границі два французкі літаки, призначені мнимо для турецкої армії.

Льондон. До „Times-a“ доносять з Нанкіна, що народні збори по живій розправі прийняли димісію тимчасового правительства під провозом д-ра Сунятсева.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакция не відповідає).

Др. Мирон Вахнянин

буде ординувати від дня 1. мая с. р.

в Карльсбаді,

Haus „Goldener Löwe“

напроти „Kurhaus y“.

Всячина.

— **Камянець Подільський.** Камянець Поділ., дуже старинне місто, стоїть на високім півострові, окруженім річкою Смотричем, мов підковою; на шві того півострова стоїть кріпость, що за давних часів була дуже сильна й неприступна. В історії нема певних звісток, коли і хто збудував Камянець, звісно тільки, що у початку 14. віку литовський князь Гедимін відбудував на ново руїни Камянця, що стояли пустою мабуть в часів Батия. У 15. 16. та 17. вв. під Камянцем було багато бойовищ: здобували его і Турки і Поляки і козаки; року 1509 взяв его облогою молдавський воєвода Богдан Хмельницький двічі брав Камянець облогою: р. 1648 і 1651, а Дорошенко з Турками — р. 1672 і з того часу Камянець і Поділе були під рукою Турції до р. 1699, коли его знов відбила Польща. Ті повсякчасні війни дуже зруйнували Поділе; може за тих часів

і склала ся в народі приповідка про Камінець: „навколо вода, а посерединї біда“. З часів турецких у Кам. лишили ся досі памятки: кріпости, „турецкий“ міст і мінарет при теперішній католицькій катедрі.

— **„Багательна“ для памяти!** Після урядової статистики розіслали німецкі книгарні у такі краї, у яких вартість вивозу досягла принайменше 120.000 марок, в році 1910 книжок на загальну суму 51,017,000 марок. З того припадає на саму Австро-Угорщину 20,894,000 марок. Що бодай половина з сего припадає на безвартну і для молодого покоління прямо шкідну лєжтуру, є більше як певно. У кождого щирого горожанина, якому се приїде на думку, аж серце крає ся, що тільки грошей йде на марно а на щось хосенне годі діждати ся. Богато також можна би в тім згляді сказати і про нашу радикальну печать.

— **Польска печать в Америці** стоїть на дуже низкім інтелектуальнім уровени. Крім 2—3 вартійших часописів, все проче (числом до 50) січка. Для приміру, як редагують ся польські (і деякі рускі) американські часописи, можна навести інтересну заяву „Gazet-y Tygodniow-oj“ в Шенектаді: „Перепрошенє. Отсим перепрошуємо III. читачів за слабкий зміст в „Gazecie Tygodniowej“. З причини, що складач, який працював в нашій печатні, виїхав, не можемо зредажувати належно часописи, бо мусимо виконувати також друкарські (!) праці, яких маємо дуже багато з ласки ш. товариств нам пособляючих а також приватних осіб, за що складаємо подяку і обіцюємо в як найкоротшім часі зміст в часописі поліпшити, як лиш одержимо нашого складача.“ Що й рускі американські часописи, окрім 2—3, слабо редаговані і живють голловно передруками з галицької печати, або найвнєнських дописів — про се знає всякий, кому довело ся читати печатні органи наших заморських братів. Та на се складає ся богато причин.

— **Лицар-жінка.** У Франції, в Тулузї померла лицар-жінка, яку сучасні люди оспівували в баладах і піснях. В році 1358 жив в арабськім місточку Еддаг французкий консуль Евеллярд з жінкою і молоденькою, ледви вісімнадцять літню дочкою. Коли раз вибухло повстанє Арабів, одна з арабських банд почала здобувати дїм консуля, якого wraz з жінкою убито. Молода дочка не стратила відваги на вид убитих родичів. Она зібрала біля себе службю а з сьудєства двайцять кількох Християн та wraz з драгоманом Емератом рішила боронити ся перед бандою. Два дні бороли ся они як льви, але коли вже двайцять двоє особи коло неї застрєлено, а драгоман Емерат упав равений в голову, відважна дівчина хотіла відобрати собі жите, щоби не впасти в соромний полон. Однак саме в пору надплили англійські моряки, які арабську банду розігнали. Молоде дівча вернуло до Франції, де її прийняв Наполєон III. і назвав найвідважнішою з французьких дівчат. Небагом звінчала ся она з товаришом нещастя, Емератом. Її син є консулем в Патрас. Всі французкі часописи присьвятили відважній жінці сердечні посмертні згадки.

— **В суді.** Судия питає свідка: „Чи ви були доси караї?“ — „Раз, відповів свідок, перед трема роками засуджено мене на три корони кари, за те, що купав ся в недозволенім місці“. — „А з того часу?“ — питає судия. — „З того часу я вже більше не купав ся...“

— **Дотепний жєбрак** війшов до одної з віденських реставрацій, розсїв ся широко на кріслі і промовив до кельнера: „Ваша газдиня сказала, що дістану дещо зі страв, які лишили ся, тому... принесіть мені спис страв!“

— **Ворог жінок в Лондоні** появив ся на днях і спеціальну відразу має до білих одежий, білих ковчирів лиса, білих рукавичок і т. п., які зливає на улиці чорнилом. Таких случаїв, де інтелігентним, богатим паням понищено одєжу, було вже кільканайцять. Поліція замкнула вже якогось Юрія Цуффа, в якого кишнях найшла три фляшочки чорнила, але доси не впевила ся, чи се той самий, що нищив паням сукні. На всякий спосіб згадавший ворог жінок мусить бути божевільним.

— **Віщій сон** В місц. Тарнополі, в Росії, пропав в день Нового Року безслідно міщанин Борщевский. По двох місяцях побачила сестра пропавшого в сні брата, що встав із землі з блідим, як у покійника, лицем. „Сестро моя — говорив брат — стережи ся трохи розбишак, що мене убили, бо оден з них жи-

ве разом з тобою, а двох других ти бачиш по денно. Я давно лежу в ріці в мішку з ка- мінєм. Прощу тебе, витягни мене з ріки і по- хорони по християнському обряду, бо я не спокійний на сім світі". По сих словах він щез. На другий день рано розказала сестра свій сон домашнім, та они єї висміяли. За кілька днів виймали рибаки з ріки мішок з трупом, з шнурком на шиї, в котрім пізнали Борщевського. Сестра заявила, що брата убив шурин і свояки, які були з ним в спорі. Злочинці признали ся. Після їх зізнань, удусили они Борщевського, а щоби задержати сліди, ки- нули трупа, завиненого в мішок з каменем в ріку. Тому, що мішок був малий, порадив шурин поломати убитому ноги.

— Хосен з вежі Айфля. Загально звісну, хот- ять зі становища естетичного прямо погану вежу Айфля в Парижі, побудовано в подвій- ній цілі, іменню щоби почванити ся тим, чо- го нині може доклати наука і інженерска штука, розуміє ся французка, по друге щоби з неї зробити атракційну точку світової ви- стави в 1889. р., котра дійсно відбула ся під знаком вежі Айфля. По замкнено вистави на- лежало вежу розібрати, а матеріялу з неї т. є. заліза ужити до чого иншого, не зроблено однак того, бо она притягає багато чужинців, що цікаві єї побачити і через се приносила і приносить дальші доходи. Опісля появили ся учені метеорологи і покористували ся вежою Айфля до важних атмосферичних явищ. Вкінці винайшов Марконі телеграф без дро- ту і показало ся, що вежі можна дуже добре ужити до нового способу комунікації возду- хом. Останними часами уряджено на вежі Айфля стацию, з якої порозуміває ся з кора- блями на морю.

— „Замах“ на холостяків в Америці. В Іліно- їс в Зєдинених державах завязало ся стова- ришене проти невідповідних кандидатів до су- пружого стану. Поважнійші матери в місті Катлін звязали ся, щоби стеречи щастя своїх дошок. Лише такі молодці одержать там до- звіль старати ся о дівчата, котрих моральність не буде улягати сумніви. Nothoris Protective Association (так зве ся стоваришене материй) коли лише покаже ся на овиді евентуальний кан- дидат на зятя, розсилає до всіх членів такий квестіонар: „Чи курить? Кілько пє? Чи є

розпустним? Чи читає добрі, чи лихі книжки? Чи ходять в неділі і сьвята до церкви? Чи вечерами сидять в хаті, чи перебуває поза до- мом в веселім товаристві? Яка єго будучина під зглядом матеріяльним? і т. п. До сего загальног квестіонара долучений є ще ряд питань що до минулихни молодці. Кавалери, розуміє ся, дуже невдоволені з сего і приду- мують страйк, який має бути протестом проти такої інквізиції. „Трудно — кажуть — подо- бати ся одній теці, а жадати від нас, щоби ми вдволяли цілий аеропаг тец, то вже рішучо за богата“.

— Гумористичний нутки.

У батюшки Сандовича.

Підходять парохіяни, а батюшка питає першого, як імя?

— Омелян — каже оден Лемко.

— Не Омелян, Ємилиан — поправляє батюшка.

Питає жінку: як імя?

— Лисавета!

— Не Лисавета, а Блїсавета, — знов поправляє батюшка.

Далі підходить третя:

— Катерина!

— Не Катерина, а Єкатерина...

Підходить чоловік і сам уже, без попра- вки, каже:

— Є-Іван!

Студентска принципіальність.

За 1/2 години їзди до Львова студент бу- дить товариша, що хропе на лавці:

— Товаришу, вставайте! Львів уже близько!

Той прокидає ся, оглядає ся по вагоні й категорично відповідає:

— Принципіально не можу!

— Чому?

— Бо більшість спить! — сердито від- повідає і знова положив ся на лавці.

Розмова двох приятельок.

— Ганю! Дозволь, щоби нині твій судже- ний пішов зі мною до театру. Не маю з ним піти.

— Ні за що не дозволю, моя любя.

— Чому?

— Бо в тебе погана звичка: що візьмеш,

того ніколи не віддаєш. От, скільки ти вже книжок моїх та інших річей не віддала...

Перше слово.

Жінка каже чоловікови:

— Знаєш, сегодня наша Оксаночка пер- ше слово промовила!

— Ну? — зрадівши питає чоловік.

— Ходила я до менажерї і її взяла з собою; побачила она малпу, тай каже: „тато“!

Господарські, промислові і торговельні вісті.

— Пасіка в цвітї. Живе бжолка недовго: 8—10 місяців зимою, коли майже не працює, а літом всього 35 днів; тому то на весні, си- ла бжолки гине від того, що зістарілась. Щоби весною було більше молодї, не спрацьованої бжолки, треба годувати на черву рідкою ситою ще з осени. Вислухують біля вічка, як шум- лять. Тим, котрих по шуму пізнають, що го- лодують (як злегенька стукнути пальцем, об- звуть ся неодностайним шумом, а начеб то шелестїєм сухого листя), підкладають кормо- вого тіста; тих, що вже дубіють від холоду, вносять в не дуже холодну хату, сприскують теплою ситою. Часто так можна виратувати. З теплою погодою можна виставляти з тем- ника кождий пень на своє старе місце; в день виставки підготовують всі пні густою ситою з саліцилевою кислотою (1/2%) і підчищують денцята. В першїй половинї місяця цвітїня пасічники слїдкують за вилетом бжол; вічка, особливо на ніч, зменшують; воду і муку дер- жать на пасіці на сонці. В першїй теплий день при 12° в тіни роблять перегляд пасіки, пильно оглядають, розбираючи гніздо; лишні рамки, що не посїдають їх бжолки, виймають і очищують в серединї: витерають сухою, чи- стою шматкою всі воگی місця, просушують, що можна на сонці, з дуже вже вогах пнів переводять у сухі запасні. Памятайте, що чи- стога, то перше діло; богато пасік гине до ноги від гнильця, а на тих — де пильнують чистота, про него не чути, бо взагалї всяка слабість найбільше заводять ся там, де бруд і неохайність. Доводять запаси до 10 фунт.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 25. до 31. марца 1912.

Table with 2 columns: Product Name and Price Range. Includes items like Пшениця, Жито, Ячмінь, Овес, Кукурудза, Гречка, Горох, Бобик, Конюшина, Ріпак, Насінє конопл., Хміль старий, Хміль новий.

Матеріяли до зносин галицьких москвичів з Росією.

(Дальше).

Г-нь Щуровскій найшов у мене всі нужні доказателства правди і точности, що улекшило єму немало приведеніє вь со- вершенную ясность запутаности, произведе- ной вь книгах дѣловых центр. Заведенія а вь конецъ стало на томъ, що яко чело- вѣкъ чести и понимающій дѣло бухгалтеріи, не былъ вь состояніи найти и представити дѣло иначе, якъ только такъ, якъ я по- яснилъ оноє Дирекціи вь дописяхъ моихъ вы- шеприведенныхъ отъ 31. марта, 16 апрѣля и 23. мая с. г. хотія Дирекція таковыхъ пре- жде вѣрнати нехотѣла.

Дивная, непонятная и вѣротно нигде непрактикованая рѣчь, абы цифры разъ вы- провадженыхъ и бесомынно Дирекцію а- пробованыхъ салды, могли подлагати так довольной измѣнѣ якъ тоє вь центр. Заве- денію мѣстце має именово: 22/3 85. предложе- но мнѣ требованіє зворота за годъ 1881. якъ выражено вь вѣдомостяхъ по кнвизі кассъ повѣтовыхъ вь слѣдствіє неточности пока- занія, що значить только якъ здефравдовано го салды зр. 24.387.37 а. в. а 29/3 85. уже только зр. 20.594.15 а. в. затѣмъ за той са- мый годъ о зр. 3893.21 а. в. менше; сноваже ведля примѣчавій бухгалтеріи къ билансу отъ 28/3 85. за годъ 84. отъ начала дѣйствія филиї збожевой вь Тернополи до 31/12 84. должна была быти у мене значна готовка вь кассѣ т. е. зр. 19.064.0, отже снова иначе, бо о зр. 5.322.47 менше отъ первого а зр. 1.529.16 а. в. отъ второго салды, где напро- тивъ сровнанія салды тутейшой филиї г. Щуровскимъ оказались що до іоты вѣрными а претенсія центр. Заведенія посредствомъ Дирекціи тогожъ мнѣ до звороту представле- на съ основанія ложною и только якбы на- рочно на погубленіє мене вытворенно а ка- жу: „якбы нарочно“, тому, бо никогда пре- жде не выступовано съ чимсь подобнымъ, ажъ доперва по приобрѣтенію мною поддержки

для нашего Заведенія изъ Россіи и обявія дѣль новою Дирекцію.

Тая уважаючи себе во всемъ совершен- ною и справедливою, посудила мене (розумѣ- ется совсемъ несправедливо) о крадежъ (не доказану) нѣсколькюдесятъ тысячъ зр. и до- пустила ся надто еще грубой провини тымъ, що между инными отважилася вторично тре- бовати отъ мене суммы зр. 750— которую я дня 19/1 1881. вь опечатаной копертѣ вру- чилъ М. Вайнберу вечеромъ для скорой пере- дачи почтѣ, дабы еще тогожъ самого дня высладо до Львова. — Тую то сумму дѣй- ствительно получила центральная касса якъ доказує М. Вайнберомъ на мое настоятельное наляганіє, отъ ц. к. Дирекціи почтѣ во Льво- вѣ выдостаное и мнѣ переданое подтвержде- ніє якъ слѣдуетъ:

„K. k. Post und Telegraf Direction in Lemberg N-o 9994. An den Herrn Meier Wein- ber in Tarnopol. Ueber Ihr Gesuch dtto 5/4 85. wird Ihnen mitgetheilt, dass der Geldbrief in Tarnopol Gewicht 85 gr. Werth 750 fl. an Creditanstalt in Lemberg dtto 19/1 am 22/1 dem Adressaten richtig bestellt wurde. Lem- berg am 18 April 1885. Schiffner m. p.“

Тую квоту принялъ я былъ у себе вь приходъ, и лишиль вь причинѣ выказаной вь уступѣ 1. мой дописи отъ 30/5 85, пере- вести вь расходѣ. Давная Дирекція залиши- ла по невѣдомымъ мнѣ поводамъ, тоюжъ суммою мене кредитовати и заразомъ звер- нути мою увагу на зменшеніє салды вь мо- ей кассѣ. Но такъ якъ дальшее время я не- былъ вь певности, получила ли центр. касса Заведенія тую квоту или нѣтъ, пополнял оную изъ власного кармана, позабылъ и мол- чалъ отъ того времени ажъ дня 22/3 885. ко- гда новая Дирекція вмѣсто звернути мнѣ ту- южъ сумму никогда мнѣ не выплаченную, затребовала еще разъ уплатити єю! Чижъ можна такий поступокъ Дирекціи назвати справедливымъ, если отважилася воспользо- вувати мене бідного отца численой родины вь такомъ даже случая, где заходитъ долъ отъ Заведенія вь мою когысть! Обще извѣст- ною рѣчью єсть, що все бухгалтеричніи книги именово публичныхъ Заведеній финансовыхъ

должны быти ведени съ всеякою оглядвостію, точностію и вѣрностію задо строго отвѣча- етъ бухгалтеръ и Дирекція Заведенія.

Случится ли когда либо якая ошїбка, то тая должна быти вь тыхъ самыхъ кни- гахъ основно и явно поправленю. — Всеѣ ци- фры книгъ головныхъ должны находитися вь полномъ согласію съ дѣйствительнымъ со- стояніємъ вещи и пр.

Вь филиї мною управляемой точно такъ и велося о чемъ перекуновала ся давная Ди- рекція посредствомъ контроль съ часта про- изводимыхъ, якъ также изъ рапортовъ и би- лансовъ єй пересылаемыхъ; во всемъ було согласіє и эвиденція. — Новая Дирекція от- ступила отъ выше приведеныхъ, обще приня- тыхъ и употребляемыхъ правилъ и позволи- ла собѣ самовольно распоряжатися вь томъ взглядѣ и отъ на то фактъ:

Вь билансѣ филиї Тернопольской переданемъ своевременно Ди- рекціи, выказано за годъ 1884. общее салдо зр. 79.981.01 Дирекція центр. Заведенія выка- зала отъ себе совсемъ ина- че бо 105.850.54 затѣмъ оказується дифференція зр. 24.869.53 которую Дирекція неправно ме- не обтяжила.

Дифференцію тоту становлять:

- 1) Не правно вь книги центр. Заведенія вь мою неко- ристь вставленіє 6% по 31/12 84. о зр. 6042.14
2) Неузнаніє издержки вь Россіи выказани подробно г. Щуров- скому 3184.84
3) Неправильна дифе- ренція мною и г. Щу- ровскимъ выкрытыхъ позицій вь книгахъ центрального Заве- денія 11.34

- 4) Изидоръ Филипъ зр. 13014.14
5) Кароль Михалко 2667.57 зр. 24.869.53

Прото отчисливши отъ ложного салды Дирекціи зр. 104.850.54 ложную дифференцію 24.869.53 оказується вполнѣ вѣрное салдо филиї съ 31/12 84 зр. 79.981.01

и точно такъ найшолъ г. Щуров- скій, изслѣдовавшій тоту спра- ву на мѣстцы и такъ само передалъ оную Дирекціи вь справозданю своемъ отъ 27. іюля с. г.

До поодинокихъ позицій изъ которыхъ вышеприведеная дифференція состоить, дол- женъ я примѣтити слѣдующее:

ad 1. требованіє отъ мене зворота зр. 6042.14 титуломъ 6%, отсотокъ єсть съ осно- ванія не правне, такъ якъ интересъ тор- говый не былъ моимъ власнымъ а Заведенія, которое мнѣ на него никогда приватно капи- талу не пожичало. Интересъ тотъ былъ ис- ключною власностію Заведенія такъ съ ви- сками якъ и можливими стратами, которіи вь филиї якъ вѣдомо не съ поводу злого провадження интересу, а по недостатку капи- талу оборотового и не вь такой высотѣ якъ Дирекція представляє а значительно меншой возникли, и возникнути мусѣли. — Затѣмъ и касса филиї жадною квотою надъ выказа- ноє нею салдо дѣйствительное обтяженю быти не може, тѣмъ менше може Дирекція именовъ Заведенія требовати готовизны, вь кассу не вложеной.

Самое голословное обтяженіє не єсть достаточнымъ для вытвореня зъ ничего гото- выхъ грошей, а уже никакъ недолжно подоб- ное переведеніє ф и н г о в а н о й с у м м ы находитися вь головныхъ книгахъ дѣловыхъ которіи для публичного финансового Заведенія должны быти безъошїбочными якъ еван- геліє.

(Далі буде).

Вже час Замовляти в Народній Торговлі Природні Літургічні ВИНА

Австрійські по 96 К. за гект. Ірансо Львів
Герцеговинські по 110 К. " " "
Гегелійські по 120 К. " " "
Самороднер по 132 К. " " "
Самороднер (Special) по 160 К. за гект. " "
При замовленні вище гект. ціна вища
і то: при замовленні від 50 до 100 літрів о
4 сот. на літрі, а при замовленні вище 50
літрів о 8 сот. на літрі.
Бочки, виславні Ірансо до „Магазину Нар.
Торг. Стрий“ приймаємо до двох місяців на-
зад по ціні нечисленій. (15—15)
Тисячі ПРИЗНАНЬ до перегляду.

Галія okazjijna Doroteum у Львові

лише при ул. Ліндого 6
(бічна Коперника)
продає з вільної руки без
ліцитації

вживані і нові меблі, що походять із спадщи.
нових, конкурсних мас, з ліцитацій і з при-
ватних домів чи то з причини повдівина, пе-
ренесена, виїзду, або інших родинних відно-
син. Тепер є такі предмети дешево добути:
2 фортеп'яни, кілька ідалень, спальні і салони,
бюрові й канцелярські уладження, уладження
мужеских покоїв кавалерських, шафи на книж-
ки, бюрка, бібліотеки, крісла, креслеса, столи-
отомани, софи, канапи, зеркала, лампи, го-
динники, перські і інші дивани, портіери,
тисри, образи, мідорити: старинности, мебелки,
порцеляни, огнетривалі каси, машини до пи-
сання, машини до шиття, мозаїчні меблі, заліз-
бляшані, як і загалом усякі бюрові уладженя
по дуже низьких, аж до здивована цінах.
ЗАМІТКА. Відпродувачим свої домові у-
ладженя платимо найсолідніші ціни, полага-
джуємо заміни, виміни та переходаня. —
„ДОРТЕУМ, ЛЬВІВ, ул. ЛІНДОГО 6 (бічна Ко-
перника). Порозуміне з провинцією листово,
(22—30)

40 АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозити

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи параблом 220 корон за дорослі
особи разом з поголовним податком, а 120 К
за діти понизше 12 літ з погол. подат.

Уважаєте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ:

Ультонія з Реки 13. цвітня.
Івернія з Триесту 16. цвітня.
Карпатія з Триесту 30 цвітня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскорші і найвеличавіші пароходи
на світі:

Люзітанія, дня, 27/4, 18/5, 8/6.
Мавританія, 13/4, 11/5, 1/6 1912.

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ

П. ЛЯДШТЕТТЕР і СІНИ

ЛЬВІВ
МОДНІ ТОВАРИ ул. Академічна ч. 10.

РЕВУН

сатира Осипа Маковая з образами
Струхманчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка
у Львові (Ринок 10) 1 К (з поштовою пере-
силкою К 20 с.)

„Дороговказ“ для переселенців!

Хто їде в чужину, потребує конечно про-
відника, бо буде блукати і визискають его вся-
кого рода ошусті-агенти.
Такий провідник для наших переселенців
видало Товариство опіки над нашими емігран-
тами:
Русне Товариство св. Рафаїла
у Львові, ул. Коперника ч. 36.
Ціна того правдивого „Дороговказа“ 40 с.
Хто замовляє 5 „Дороговказів“ нараз платить
1 К. Гроші на подяки Дороговкази найліпше
слати з замовленем марками в листі.
Русне Товариство св. Рафаїла у Львові
опікує ся нашими переселенцями вже від 1907
року, уділює безплатно всяких інформацій і
опіки і роздає кожному безплатно
Карті поручаючі
з адресами мужів доври по цілім світі, у ко-
трих можуть наші люди жалати опіки. ТОВА-
РИСТВО стоїть в звязи з Товариствами св. Ра-
фаїла: австрійським, німецьким, американським
і т. д. Може отже всюди обставати за наши-
ми людьми.
Товариство св. Рафаїла у Львові видає
вже другий рік свою часопись для переселенців:
Емігрант,
що коштує 1 К на рік, а членам Товариства
розсилає ся дарм.

ПИСАННЯ на МАШИНІ

Першорядна ШКОЛА
Жорберт Ерліх Львів, площа Смолюки 4.
Склад машин до писання і американських
уладжень бюрових. (40—50)

Важне

для
читалень і бібліотек.
Нові книжки

- дуже красні і займаючі повістки та історичні оповіданя — дешево виданя Руского Товариства педагогічного у Львові.
- 1) На далекій півночі (оповідане) ціна бр. 90 сот., опр. 1-20 К.
 - 2) В Джунглях (оповідане) ціна бр. 1 К, опр. 1-30 К.
 - 3) Народні думи др. М. Пачовского ціна бр. 50 с., опр. 80 с.
 - 4) Ілюстроване Українсько-руське письменство в жителісах др. Пачовского ціна бр. 1 К, опр. 1-30 К.
 - 5—6) Перекази старинного світа ч. I і II. др. І. Дем'ячука, ціна бр. по 40 с., опр. 70 с.
 - 7) Короткий огляд українського письменства др. О. Макарушки, ціна бр. 40 с., опр. 60 с.
 - 8) Китиця желань, нове і розширене видане, ціна бр. 40 с., опр. 60 с.
 - 9) Серед цвітів, комедійка в двох діях, ціна бр. 14 с., опр. 30 с.
 - 10) Спомини з Атен з ілюстраціями, др. І. Кокорудза, ціна бр. 1-20 К, опр. 1-50 с.
 - 11) Цісар Франц Йосиф I. (опов. ювілейне), ціна бр. 50 с., опр. 80 с.
 - 12) „Ілюстрована подорож довкола землі“, (гра для малих і старших), ціна бр. 1-30 К, опр. 1-50 К.
- Книжки висилає лише за попереднім надісланем готівки канцелярія Руского Товариства педагогічного у Львові, ул. Мохнацького 12.
- Хто купує всі дванадцять книжок, отримує 20 проц. опусту з виказаних ціл книжок. Хто купує книжок менше як за ціну 5 кор. оплачує порто сам. (4—6)

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ „ДОСТАВА“

Львів, ул. Русна 20. — Станіславів, ул. Смолюки 1,
Перемішль, Ринок 26.

Удержує найкращий вибір всяких церковних річий. — Злучила найлучших артистів для виготовлення іконоставів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові золочена час і вські напрямки. Зеднала досі загальні признаія.
366/80сс

Церковна Штука Торговля дієцезальна в Станіславові

має на складі церковне і столове світло, бого-
службне гварантоване вино, знаменаті вина
угорські і австрійські, так столові як і витравні;
добірні фелони, хоругви, плащаниці, часі мон-
странці, ліхтарі, павуки, хрести, євангелія, всі-
лякі книги і всі знаряди та прибори церковні.

У своїх власних робітнях

виробляє і направляє церковні і металеві рі-
чи. Приймає ся до огневого позолочена ча-
ші, монстранці і т. и.

Ціни умірновані.

Чистий зиск призначений на „Дім си-
рит“ і на удержане українських шкіл: школи
народної і виділової ім. М. Шашкевича, семі-
нарії учительської і гімназії.

Для уникнення навалу перед надходячими
Святами просить ся о вчасні замовленя.

Звертаємо особливу увагу на наше най-
ліпше світло і вино, на його гуртовну і де-
тайлїчну продажу.

!!!Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною кравкою і вида-
ний накладом „Видавництва Чина св. Василія
В.“ в Жовкві підручник
д-ра Богдана Барвіньского п. з. „Оповіданя
з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту
XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре-
довім папері і 2 мапки. В гарній полотняній
оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підруч-
ником рідної історії для руских се-
редних шкіл і дає шкільній молодезі впер-
ше повний образ нашої бувал-
щини. Писаний так, що вадає ся не лише
для учеників I. клася середних шкіл, але при
недостаті иншого підручника й для уче-
ників висших клас, для руских
виділових шкіл, для семінарій
і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на
народних і виділових учителів.

Надає ся він до нау. в дівочих та хло-
пячих бурсах і інститутах, а ізза
своєї простоти також для наших читалень,
для селян і міщан. З хісною може повчити ся
з него нашої історії й кожний освічений Русин,
що не має часу розчитувати ся в об'ємистих
книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні
Наук. Товариства ім. Шевченка, Ринок 10.

Асекуруйте своє майхо від огню в „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся
від огню, щоби на сл. чай пожежі не
понести страти, бо достаток одиниці то
добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тіль-
ки в рускім товаристві взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства
асекраційного, тільки один
„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати
заобезпеченя селянських будинків.
„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чи-
стий зиск своїм членам; на рік 1911 ви-
носить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шко-
ди по огни скоро і ретельно, а до комісії
запрошує все двох господарів на оціню-
телів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і
бурсам, де виховують ся селянські діти.
Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть
дістати позичку у всіх великих Банках і в
Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять
в кінцем 1911 року 3,353.305 корн.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на
житє у всіх догідних комбінаціях (на
дожитє, посмертні капітали, посага, рентн).
В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від
крадежі з вломом движимости всякого
рода, а товариства кредитові готівку,
цінні папери і векслі за дешевою опла-
тою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних
обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім
домі ул. Русна ч. 20.

Нові книжки Товариства „Просьвіта“.

Заряд канцелярії Тов. „Просьвіта“ у
Львові пригадує на свої видавництва, що виї-
шли друком в послї. них місяцях а то:

1. Про річнічі досвіді і проби роблені
заходом Тов. „Просьвіта“ у Львові на селян-
ських господарствах в рр. 1908—10. Зладив
Сидір Кузик, б. вандрівний учитель господар-
ства при Тов. „Просьвіта“ у Львові (тепер
рільн. інструктор при Виділі кравім). Стор.
127. Ціна 1 К, а опр. в полотно 1-60 К.
Головною цілю сеї книжки є причинити
ся до поширення господарского поступу у
наших селян. Популяризує она управу пастів-
них ростей, уживане штучних погноїв, плека-
не сіножатий, сіяне убагородненого насія і
т. ин. Голоси селян зібрані в сій книжці тих
селян, що перевели у себе проби з ріжними
новостями, повинні захопити весь загал на-
шого селянства до піднесена видатности сво-
ї землі. Кожда Читальня „Просьвіти“, кож-
дий кружок „Сільского Господаря“ та кожний
селянин повинен набути сею книжочку на
власність.
2. Пасіка або наука про те, що треба
знати, чою постарати ся, та як що коли ро-
бити, щоби пасіка все добре вела ся. Напи-
сав Микола Михалевич. Четверте видане по-
правлене з одним образком і дев'ятнайцятьма
рисунками. Сторін 116. Ціна опр. вполотно 1-20
К, брошурованого 50 с. — Про вартість
сеї книжки говорить се, що она виходить вже
четвертим накладом. Ні оден пасічник, що
хоче мати якусь користь зі своєї пасіки, не
обійдеться ся без неї.
3. Порадник гігієнічно-лікарский. Недуги
пошестні. Зладив др. Євген Озаркевич, дирек-
тор Народної Лічницї у Львові. Стор. 134. Ці-
на брошурованого прим. 1 К., опр. в по-
лотно 1-60 К. Книжка ілюстрована. Повинна
найти ся в кождім громадским уряді, в кож-
дїй шкільній бібліотекі, в руках кожного інте-
лігента, що живе серед народа, і у просвіче-
них селян, бо описує не тільки самі пошестні
недуги, але й способи, як належить їх
поборювати.
4. Твори Ізидора Воробкевича. Том другий.
(Руска Письменність XII. 2) Стор. 410. Ціна в
звичайній оправі 2 К.
5. 3 Марнінових днів. Зладив др. Іван
Бряк. Ціна 50 сот. Спомини і описи торжеств
з ювілейного року Маркіяна Шашкевича.
Книжка признана для членів „Просьвіти“.
Дістануть її усі члени при кінці місяца лю-
тня, що заплатили свої вкладки за рік 1912.
При кінці місяца лютня виїдуть з дру-
ку і появлять ся в продажі:
1. Твори Олекси Стороженка (Руська Пи-
сьменність). — 2. Житє, біологічна розвідка
Гната Хоткевича.

Приготовлено до друку і появлять ся в
продажі в сім місяці:

1. Українсько-руський Співаник. Збір най-
красших і найновіших пісень. Співаник буде
окрашений гарними ілюстраціями. Замовленя
на Співаник приймає канцелярія вже від те-
пер. — 2. Взірцевий Господар, другий наклад
справлений і доповнений.

Видавництва Тов. „Просьвіта“ можна на-
бувати: 1. Канцелярія Тов. „Просьвіта“ у
Львові, Ринок 10. (головний склад). 2. В усіх
66 канцелярських філій „Просьвіти“. Коли би
ще котра філія „Просьвіти“ видавництва на-
ших не мала то члени Товариства повинні
свого рішучо зажадати від філіяльного Виді-
лу. 3. В слїдуючих книгарнях і складах: Бела:
Народний Дім; Бережана: Міллер С.; Будза-
нів: Штайнбок Е.; Бучач: Гальберг; Вишня: Гель-
берд Р.; Калущі: Гляштайн В.; Кіцмань: Го-
тесман М.; Коломия: Видавничя Спілка, Зе-
нензіб С.; Косів: Фігер Сіндель; Львів: Кни-
гарня Наук. Тов. ім. Шевченка, Книг. Став-
ропільська, Альтенберг; Микудиць: А. Ілв'яч;
Перемішль: Народний Базар, Вагль (бюро дие-
вників); Печеніжин: Шльосберг М.; Рогатин:
Жівоча Громада; Рудки: Народний Дім; Свя-
тин: Погорілле А.; Станіславів: Сокильський
Базар; Айзенштайн; Чернівці: Селянська Ка-
са, Блюменталь С.; Равх С.; Чортків: Наро-
дний Дім, Френкель В.

Робітники в Прусах можуть набувати ви-
давництва Тов. „Просьвіта“ через книгарню:
Wagnerowski T., Peterswaldau. Русини в Аме-
риці дістануть наші видавництва: Winnipeg:
Novak A. і Dojaček F.; Scranton: Ruska kny-
harnia; Nev Iork-City: M. Łysiak; Parana, Bra-
sil: Olik Nikolau.

Ілюстрований каталог видавництва ТОВА-
РИСТВА „ПРОСВІТА“ висилає канцелярія на ба-
жанє кожному дармо і оплачено.

За Заряд канцелярії Товариства „Про-
світа“: А. Галляк, директор.